

KAZALO

1 UVOD	1
2 PREDMET IN PROBLEM	3
2.1 Odbojcarska tehnika in taktika.....	5
2.1.1 Servis.....	5
2.1.2 Sprejem servisa	5
2.1.3 Podaja	6
2.1.4 Napad.....	7
2.1.5 Blok	8
2.1.6 Sprejem udarca	9
2.1.7 Igralni sistemi	10
3 CILJI PROUČEVANJA	13
4 METODE DELA	14
4.1 VZOREC.....	14
4.2 VZOREC SPREMENLJIVK	14
5 METODE OBDELAVE PODATKOV	15
6 MODELNE ZNAČILNOST IGRALK IN EKIP	16
6.1 Starost.....	17
6.2 Telesna višina.....	18
6.3 Telesna teža	19
6.4 Dosežna višina v napadu	20
6.5 Dosežna višina v bloku	21
7. TEHNIČNO-TAKTIČNE ZNAČILNOSTI EKIP V K1 IN K2	23
7.1 Reprezentanca Kitajske	23
7.2 Reprezentanca Rusije	28
7.3 Reprezentanca Kube.....	34
7.4 Reprezentanca Brazilije	39
7.5 Reprezentanca Italije	44
7.6 Reprezentanca Japonske	49
7.7 Reprezentanca Nemčije	54
8 POVZETEK	59
9 SKLEP	61
10 VIRI	64

1 UVOD

Odbojka je ena izmed najbolj popularnih športnih panog tako v Sloveniji kot tudi v svetu (Mednarodna odbojgarska zveza - FIVB je z 218 članicami največja mednarodna športna zveza na svetu). Odbojka je priljubljeno sredstvo rekreacije. Eden od razlogov za njeno priljubljenost je ta, da je dostopna obema spoloma in vsem starostnim skupinam. Poleg tega pa poznamo veliko pojavnih oblik odbojke (dvoranska odbojka se igra v dvoranah, odbojko na mivki in odbojko na travi igramo v naravi, sedeča odbojka je primerna za invalide itd.), ki zadovoljujejo potrebe širokega kroga ljudi (Sattler, 2000).

Odbojka je priljubljena zaradi mnogih dejavnikov. Eden izmed njih je dejstvo, da sta dve ekipi ločeni z mrežo in zaradi tega ne pride do telesnega kontakta med igralci. Igra sledi novim trendom in smerem v športu s stalnim posodabljanjem pravil in zato postaja še bolj zanimiva in atraktivnejša tudi za gledalce.

Svetovna odbojgarska federacija je namreč z delom sprememb v pravilih igre skrajšala igralni čas. S skrajšanjem dolžine tekem je televizija pokazala večje zanimanje za odbojko, kar je posledično vplivalo tudi na povečano zanimanje drugih medijev in dvignilo popularnost te športne panoge (Zadražnik, 2000).

Največja novost je vsekakor uvedba novega načina točkovanja, kjer vsaka napaka pomeni točko (rally point sistem). Zaradi tega so se morali trenerji in igralci prilagoditi samemu sistemu tako v tehničnem kot tudi v taktičnem smislu. Pravila so privedla do tega, da ekipe poskušajo v svoji igri narediti čim manj napak. Zaradi takšnega načina točkovanja je sama igra izgubila na tehnično-taktičnih elementih, ki so zahtevali višjo raven tveganja. Upravičeno lahko sklepamo, da so spremembe vplivale na igralne modele.

Uveljavil se je tudi igralec libero, ki je specializiran za igro v obrambi in sprejem servisa. Na olimpijskih igrah leta 2000 v Sydneyu so trenerji prvič igrali z njim in upravičeno lahko sklepamo, da so takrat šele preizkušali določene tehnično-taktične možnosti njegove igre. Možnosti v igri libera so bile sicer znane, vendar pa se je izbor teh igralcev izvršil med razpoložljivim igralnim kadrom (napadalci-sprejemalci servisa). V zadnjem olimpijskem ciklu so ekipe igralce za vlogo libera selekcionirale in načrtno vzgojile. Zaradi tega lahko

pričakujemo določene razlike med takratnim in današnjim igralnim modelom ter uspešnost izvajanja teh zamisli v igri.

Za ugotavljanje in analiziranje igralnega modela najboljših ekip in posameznikov so najprimernejša tekmovanja, na katerih igrajo najboljše ekipe. Takšna tekmovanja so svetovna prvenstva ter olimpijske igre. Olimpijske igre so najprimernejši pokazatelj sprememb in novosti, ki so jih prinesla nova pravila. Reprzentance, ki nastopajo, se več let sistematično pripravljajo in izpopolnjujejo svoj igralni model, da bi dosegle čim boljše rezultate.

2 PREDMET IN PROBLEM

Igralni model vrhunske ekipe je odvisen od tradicije in tudi od sistema, ki ga ekipa igra (6:0, 6:2, 4:2, 5:1). V sodobni odbojki večinoma prevladuje sistem 5:1, kjer so vloge znotraj šesterke specializirane. Vendar obstajajo tudi izjeme, saj ima vsak sistem glede na karakteristike igralcev in tradicijo svoje prednosti in slabosti. Zaradi tega se pojavlja tudi sistem 6:2.

Odbojkarsko igrišče je razdeljeno na šest glavnih con, ki so oštevilčene od ena do šest (C1, C2, C3, C4, C5, C6). Igralci znotraj teh con rotirajo v smeri urinega kazalca. Igralna mesta se med seboj razlikujejo po količini in kakovosti potrebnega tehničnega in taktičnega znanja, poleg tega pa vsako mesto zahteva, da so nekatere morfološke lastnosti in motorične sposobnosti bolj, druge pa manj izražene.

Odbojkarska ekipa je sestavljena iz dvanajstih igralcev. Na igrišču je pet igralcev in libero. Šesterko sestavljajo podajalec, ki mora vrhunsko obvladati tehniko in taktiko podajanja, znanja sprejema servisa pa ne potrebuje. Njegova naloga je, da skuša žogo podati tako, da olajša situacijo svojim napadalcem in jo oteži nasprotnim blokerjem ter igralcem v obrambi. V veliko primerih so to izkušeni igralci, ki so zanesljivi tudi v situacijah, ki so zelo stresne. Dva napadalca-sprejemalca servisa (t.j. glavni in pomožni napadalec - sprejemalec servisa zaradi svojih vlog ne potrebujeta znanja podajanja). Glavni napadalec - sprejemalec je boljši sprejemalec tega para, drugi pa je pomožni napadalec-sprejemalec. Pomožni napadalec - sprejemalec se priključi v primerih, ko nasprotnik izvaja skok servis, saj je glavni napadalec - sprejemalec tisti, ki ponavadi boljše sprejema ostale vrste servisov (npr. zgornji ravni servis). Napadalec - sprejemalec servisa mora sprejeti nasprotnikov servis, hkrati pa v nadaljevanju akcije običajno sodeluje tudi v napadalni kombinaciji (ponavadi v coni 4 in coni 2). V ekipi sta še dva igralca blokerja (t.j. napadalca prvega tempa). Njuna glavna naloga je, da poskušata s pomočjo ostalih igralcev z blokom čim bolj otežiti delo napadalcev ali omogočiti soigralcem v obrambi čim boljši sprejem udarca. Blokerji imajo veliko vlogo v bloku, igrajo v coni 3 in skušajo zaustaviti hitro igro nasprotnika na sredini mreže. Poleg tega pomagajo igralcema v coni 2 in coni 4 pri sestavljanju dvojnega ali trojnega bloka. V moderni odbojki ta dva visoka igralca v obrambi menja libero, ki je pri sprejemu udarca bolj uspešen. V primeru optimalnega sprejema servisa ali udarca podajalec v napadalno kombinacijo vključi tudi

blokerja. Ta igralec praviloma napada v coni 3 s hitrimi napadi prvega tempa (penal, alma...). Korektor je igralec, ki v težkih igralnih situacijah (slab sprejem servisa ali slab sprejem udarca), s svojim znanjem in sposobnostmi v napadu poskuša doseči za svojo ekipo čim več točk. Korektorji morajo biti v napadu učinkoviti več kot 50% (npr. blokerji v napadu dobijo veliko manj žog, njihova učinkovitost pa naj bi bila bistveno višja...). Libero ima najbolj specializirano igralno mesto, saj je zadolžen samo za sprejem servisa in sprejem udarca. Menja igralce samo iz zadnje vrste tako, da lahko igra samo v coni 1, 6 in 5. Menja lahko katerega koli igralca, v večini primerov tiste, ki slabše sprejemajo ali slabše igrajo v obrambi. Specializacija znotraj moštva je torej optimalna, vendar kljub temu večina kakovostnih igralcev odlično obvlada tudi vse ostale igralne vloge.

Odbojgarsko igro delimo na dva kompleksa. Ko servira nasprotna ekipa, se igralci nahajajo v kompleksu 1, v kompleksu 2 pa se nahajajo, kadar servira njihova ekipa. V napadu je taktika veliko bolj raznolika kot v obrambi, zato v igri napad prevladuje nad obrambo. Stroga ločnica med K1 in K2 se je s spremembo pravil zabrisala, saj lahko ekipe v obeh delih igre dosegajo točke (po starih pravilih samo v K2). Še vedno pa ima ekipa večje možnosti doseči točko v K1 kot pa v K2, saj je praviloma lažje sprejeti nasprotnikov servis, kot pa ubraniti njegov napad.

V današnji moderni, vrhunski odbojki se tako pri moških kot pri ženskah igrah vse nagiba k temu, da imajo ekipe izražene predvsem tri karakteristike. To so višina igralk in igralcev, hitrost odigravanja akcij ter dosežna višina igralk v napadu in v bloku. V preteklosti sta se moška in ženska odbojka zelo razlikovali. Ženske ekipe so imele različne igralne sisteme, medtem ko so moške ekipe uporabljale samo enega, v ekipah so bile nižje igralke, hitrost ženskih iger ni bila primerljiva s hitrostjo moških iger. V današnji vrhunski odbojki pa se razlika med moško in žensko odbojko vedno manjša. V vrhunski odbojki večina ženskih ekip igra enak sistem kot moške ekipe, igralke so vedno višje, hitrost igre pa se je v ženski odbojki v zadnjih letih povečala.

2.1 Odbojcarska tehnika in taktika

Na uspešno igranje ekipe na tekmi vpliva veliko število različnih dejavnikov in povezava med njimi. Vsi dejavniki tudi nimajo enako velikega vpliva na uspešnost. Eden pomembnejših je vsekakor uspešno in učinkovito izvajanje odbojcarskih prvin, predvsem tistih, s katerimi ekipa osvaja točke.

Osnovne tehnične prvine, ki se pojavljajo skozi tekmo so: servis, sprejem servisa, podaja, napad, blok, sprejem udarca (Zadražnik, 1998).

2.1.1 Servis

Servis je prvi napad ekipe in ima dva primarna cilja: osvojiti direktno točko ali otežiti nasprotnikov sprejem servisa.

Glede tehnike in taktike poznamo različne načine in tipe servisov. Servis lahko razdelimo v dve kategoriji glede na to, kako žoga leti po udarcu: servis z in brez rotacije (Selinger, 2000). V vrhunski odbojki se najpogosteje uporabljajo skok servis, zgornji ravni servis in skok servis brez rotacije.

Servis uporabljamo za določanje ritma igre in oteževanje nasprotnikovega napada. Cilj serverke je doseči točko ali oddaljiti nasprotno podajalko od mreže. Če bi hotele pospešiti ritem igre, se lahko serverke hitro postavijo na mesto za izvajanje servisa in servirajo po sodnikovem žvižgu; ravno obratno velja v primeru, če bi hotele ritem igre upočasniti. Servis je edini trenutek v igri, ko lahko igralka sama popolnoma nadzoruje žogo in izbira začetek akcije, tako da je uspešnost odvisna od njenega izvajanja servisa in kvalitete sprejema servisa nasprotnih igralk.

2.1.2 Sprejem servisa

Sprejem servisa je prvi dotik ekipe z žogo po servisu nasprotnika. Cilj sprejema servisa je usmeriti žogo k podajalki na vnaprej določeno mesto, ki je običajno ob mreži med cono 2 in

cono 3. Optimalen sprejem servisa je osnova uspešnega napada. Ob slabšem sprejemu servisa morajo podajalke iskati alternativne rešitve za organizacijo napada, ki pa so počasne in predvidljive. Da bi se izognil tem težavam, imajo ekipe določene igralke, ki so zadolžene za sprejem servisa. Pri sprejemu servisa poznamo različne razporeditve (formacije) igralk (npr. linijska in »V« razporeditev igralk).

V sodobnih sistemih se v večini primerov uporabljajo formacije s tremi ali dvema sprejemalkama servisa. Glavno vlogo ima libero. Poleg libera sprejemata servis vsaj še dve igralki. Glavna napadalka - sprejemalka je boljša sprejemalka tega para, druga pa je pomožna napadalka - sprejemalka. Pomožna napadalka - sprejemalka se priključi v primerih, da nasprotnik izvaja skok servis, saj je glavna napadalka - sprejemalka tista, ki ponavadi bolje sprejema ostale vrste servisov (npr. zgornji ravni servis). Pri ženskah ta klasična moška delitev velikokrat ni uresničena, saj sprejemajo servis tudi druge igralke, včasih nekatere večkrat druge manjkrat, kar pa je odvisno od njihovih napadalnih kombinacij.

2.1.3 Podaja

Podajo lahko definiramo kot akcijo, s katero organiziramo napad. Podaja je usmerjanje žoge napadalki po precizni paraboli z določeno hitrostjo. Pri večini ekip je za podajo zadolžena ena igralka. Tako je pri sistemu 5:1, pri sistemu 6:2 pa sta za podajo zadolženi dve podajalki, ki morata poleg podaje še obvladati tudi ostale prvine, predvsem napad in sprejem servisa.

Za dobro podajo potrebujemo dobro tehniko zgornjega in spodnjega odboja, kajti podajanje žoge ni le odbijanje žoge napadalki, ampak ključ za organizacijo časovno določenega in dobro koordiniranega napada. Podajalka ima verjetno najbolj pomembno vlogo na terenu. Je prava kreatorka, arhitektka napada. Kvaliteta dobre podajalke je, da ima sposobnost percepcije in veliko kondicijsko ter psihično vzdržljivost... (Selinger, 2000).

Glede hitrosti podane žoge ločimo podajo ter posledično tudi napad 1., 2. in 3. tempa. Slednji je najpočasnejši in se ga igra le ob zelo slabih sprejemih ali obrambah, žoge so podane dva metra ali več nad mrežo, let žoge pa traja nad 1,2 sekunde (od dotika podajalke do dotika napadalke z žogo). Za 2. tempo velja, da napadalka začne z zaletom za udarec ob dotiku podajalke z žogo, ki je podana od 60 do 120 cm nad mrežo, let žoge pa traja od 0,7 do 1,2

sekunde od zadnjega dotika podajalke in do kontakta napadalke. Pri 1. tempu, ki je najhitrejša akcija, pa mora biti napadalka v trenutku dotika podajalke z žogo že v zraku, pripravljena na izvedbo napadalne akcije. Žoga je podana od 30 do 60 cm nad mrežo, let žoge traja od 0,3 do 0,7 sekunde od zadnjega dotika podajalke in do kontakta napadalke (Jankovič, 1994).

2.1.4 Napad

Odbojka je neprestana tekma med napadom in obrambo. Uspeh napada je odvisen od tehničnih in taktičnih kvalitete ekipe ter od morfoloških karakteristik oziroma od telesne višine in dosežne višine igralke v napadu. Zanesljiv napad, izveden s preciznim gibanjem in tehnično dovršenostjo napadalke, predstavlja lepoto odbojke.

Napad je tesno povezan z zmago ali porazom. Ekipa brez uspešnega napada ne more biti uspešna. Tekom let se je z uvedbo novih pravil poskušalo vzpostaviti ravnotežje med napadom in obrambo. Za največji doprinos k temu je zaslužna nova igralka, libero, ki je specializirana samo za obrambne naloge in sprejem servisa. Vendar kljub tej noviteti napad vseeno prevladuje nad obrambo (Selinger, 2000).

Napad predstavlja eksplozivno in dinamično gibanje in udarjanje žoge v nasprotnikovo polje. V odbojki obstaja veliko načinov napadanja.

Načine udarcev delimo glede na:

1. zalet: z in brez zaleta
2. odziv: sonožni in enonožni
3. smer udarca:
 - paralelni udarec
 - diagonalni udarec
4. moč udarca:
 - napadalni udarec
 - plasiran udarec
 - udarec z varanjem
5. izkoriščanje bloka:
 - udarec blok-out prek stranske črte

- udarec po prstih blokerk prek zadnje črte
 - udarec s potiskanjem žoge v roke blokerke
6. oddaljenost podajalke in napadalke:
- napad velikega loka (preko ene cone od 6 do 8 metrov)
 - napad srednjega loka (iz ene v drugo cono od 3 do 6 metrov)
 - napad malega loka (znotraj ene cone od 2 do 3 metre)

(Jankovič, 1994).

Obramba nasprotne ekipe prisili igralke, da igrajo bolj raznovrstno in s tem otežijo delo blokerkam in njihovim obrambnim igralkam. Taktika napada se izboljšuje v smeri večje učinkovitosti in atraktivnosti. Akcije napada temeljijo na hitrosti in kombinatoriki. Napadalke ne napadajo samo v svojih conah na mreži, ampak jih tudi menjajo z igralkami, s katerimi so skupaj v prednji vrsti (križanja), spreminjajo smeri gibanja (varanje). Najbol značilen napad v ženski odbojki, ki je hkrati tudi domena žensk, je enonožni napad ali tako imenovani »fast«. V zadnjih letih je postal napad iz druge linije zelo pomemben del igre ekipe. Napadalka iz druge linije se koristi kot dodatna napadalka, ki manjka, kadar se podajalka nahaja v treh rotacijah v prednji liniji. V večini se uporabljata napad iz cone 1 in cone 6, »pipe«, tako da ima podajalka vseskozi na razpolago tri ali štiri napadalke (Selinger, 2000).

2.1.5 Blok

Blok v taktičnem smislu igre predstavlja prvo linijo obrambe, s katero se zaustavlja žogo, ki jo je nasprotna ekipa usmerila v naše polje (Jankovič, 1994).

Blokiranje je zelo eksplozivno in dinamično gibanje ene, dveh ali treh igralk hkrati. Primarna naloga bloka je zaustavljanje žoge, ki jo v naše polje poskuša usmeriti nasprotna ekipa. Z blokom poskušamo usmeriti žogo nazaj v nasprotnikovo polje in doseči direktno točko ali pa zaustaviti žogo tako, da se odbije v čim višjem loku v naše polje in s tem doseči, da lahko organiziramo napad (Selinger, 2000).

V ženski odbojki je tatično zahtevno blokiranje napadalke, ki napada z odzivom ene noge za podajalko, »fast«. Problematično pa je zato, ker napadalka ne skoči naravnost navzgor, ampak v višino in daljino tako da prestreže žogo, ki je bila podana za glavo podajalke. Blok je zelo kompleksna tehnična prvina zato je poleg same tehnike pomembna tudi taktika blokiranja.

Glede taktike bloka ločimo:

- čitalni blok (blokerka počaka, da podajalka poda žogo in nato izvede blok)
- anticipacijski blok (blokerka skoči v blok hkrati z napadalko ne glede na to ali je napadalka tudi dejansko prejela žogo) (Zadražnik, 2003).

2.1.6 Sprejem udarca

Obrambna formacija je odgovor na nasprotnikov napad. V osnovi obrambna formacija predstavlja organizacijo obrambnih igralk, ki se s svojo postavitvijo prilagodijo različnim napadom nasprotnic (Selinger, 2000).

Obramba je tehnično-taktični element, pri katerem sodelujejo vse igralk ne glede na njihovo specifično funkcijo v igri. Osnovni namen sprejema udarca je preprečiti žogi, ki je šla ali skozi, mimo ali čez blok, dotik tal. Najbolj pogosta tehnika poleg tehnik v padcu, ki se uporablja v obrambi, je spodnji odboj. Prvo linije obrambe ekipe predstavlja blok, drugo linijo pa predstavlja sprejem udarca. Ti dve liniji sta zelo tesno povezani. Blok reagira na napad nasprotnic, medtem ko obramba reagira na napad in tudi na blok. Igralke, ki ne blokirajo, se postavijo v obrambo tako, da se število igralk v polju stalno spreminja. Igralko prve linije, ki ne blokira sodeluje v polju pri sprejemu udarca.

Najpogostejši postavitvi v ženski odbojki pri sprejemu udarca sta center naprej ali krilo naprej. To pomeni, da se igralka pri sistemu center naprej ob napadu nasprotnic pomakne iz cone 6 za blok in pazi na žoge, ki jih nasprotnice usmerijo v prostor neposredno za blokom. Ta sistem lahko označimo tudi s številkami, npr. 2-1-3. Prva številka pove, koliko je blokerk, druga, koliko je igralk za blokom, in tretja, koliko igralk se razporedi v polju. V vrhunski odbojki se najpogosteje uporabljajo sistemi 2-1-3 z različnimi izpeljankami. Občasno pa se pojavlja tudi sistem 2-0-4.

2.1.7 Igralni sistemi

Sistem 5:1

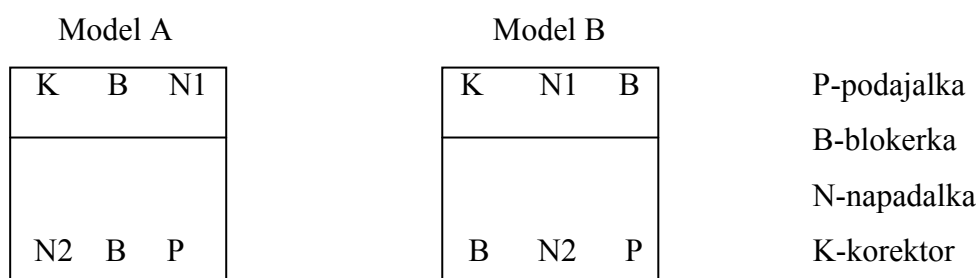
Pri tem sistemu imamo pet napadalk in eno podajalko.

Ta sistem ima veliko prednosti:

- imamo samo eno podajalko za razliko od sistema 6:2, kjer sta potrebni dve podajalki, ki bi morali biti tehnično, taktično, psihično, kondicijsko zelo podobni
- podajalki ni treba napadati ali sprejemati servis

Najboljše svetovne ženske ekipe uporabljajo sistem 5:1, vendar je v uporabi tudi sistem 6:2 pri kubanski reprezentanci.

Najbolj pogosto uporabljeni razporeditvi igralk pri sistemu 5:1 prikazuje slika 1:

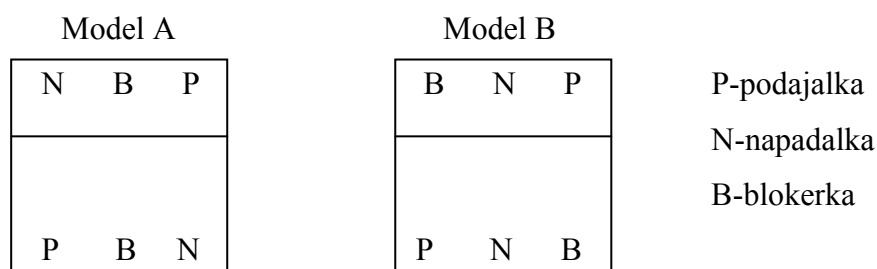
Osnovna razlika med modelom A in B je v tem, da je pri modelu A v rotaciji pred podajalko napadalka-sprejemalka, v modelu B pa je pred podajalko blokerka. Večina ženskih ekip iz Azije uporablja model B, medtem ko ostale ekipe najpogosteje uporabljajo model A. Pri modelu B je veliko več menjav mest v prvi vrsti, da se igralk pripravijo za blok in kasneje za napad. Pri vtekanju podajalke iz cone 5 ima model A prednost v tem, da se lahko podajalka postavi za blokerko v cono 4 in ji si s tem olajša vtekanje, medtem ko mora pri modelu B stati za sprejemalko, globlje v igrišču in ima s tem daljšo pot do idealnega mesta za podajo. Model B je veliko bolj zahteven glede same kombinatorike igre, ki pa jo azijske ekipe dosti bolj obvladajo.

Sistem 6:2

Med vrhunskimi ekipami je zelo malo ekip, ki še igrajo sistem 6:2. Na zadnjih olimpijskih igrah je s tem sistemom igrala le še kubanska reprezentanca. Pri moških ekipah pa tega sistema na vrhunskem nivoju praktično ni več (Selinger, 2000).

Pri tem sistemu imamo šest igralk, izmed katerih sta tudi dve podajalki. V vsaki rotaciji so tri napadalke v prvi vrsti, napad pa organizira igralka-podajalka, ki se nahaja v drugi vrsti. Najbolj pogoste razporeditve igralk prikazuje slika 2:

Razlika med tema dvema modeloma je v tem, da je pri modelu A poleg podajalke stoji blokerka, pri modelu B pa je poleg podajalke napadalka. Dobro je, če se pri tem sistemu držimo principa, da igralko igrajo na istih straneh tako v prvi kot tudi v zadnji vrsti. Večinoma podajalke napadajo iz cone 2, v zadnji vrsti pa so v coni 1 iz preprostega razloga, saj so v teh dveh conah v najboljšem položaju za organizacijo novega napada.

Ker so v prvi vrsti vseskozi tri napadalke, trenerji smatrajo, da je ta sistem zelo atraktiven. Teoretično gledano bi moral biti sistem 6:2 tisti sistem, ki se najbolj pogosto uporablja v praksi, vendar temu ni tako, ker ga je zelo težko najti dve povsem enakovredni podajalki. Če podajalki podajata slabše, je vseeno, koliko napadalk imajo, saj s podajami vplivata tudi na učinkovitost napadalk. Slabost sistema je tudi ta, da morata podajalki poleg podajanja še napadati, v nekaterih primerih pa tudi sprejemati servis. To zahteva veliko psihično in kondicijsko vzdržljivost. Napadalke morajo biti zelo prilagodljive, saj se morajo prilagoditi na dve podajalki, ki imata vsaka svoj način podajanja. Sistem 6:2 je lahko zelo dober, če ima ekipa dve podajalki, ki imata zelo podoben način podajanja (Selinger, 2000).

Za napredek odbojarske ekipe je pomembno, da trenerji neprestano spremljajo in primerjajo igralne modele lastnih ekip in najboljših ekip na svetu. S tem se spremlja stanje in trend razvoja odbojke. Pridobljeni podatki bodo v pomoč trenerjem pri načrtovanju vadbenega procesa. Trenerji bodo imeli možnost primerjave med starejšim modelom igre in modelom, ki ga bomo ugotovili. Dejstvo je namreč, da so olimpijske igre v Atenah šele druge olimpijske

igre, odkar so se odbojkarska pravila drastično spremenila. Na olimpijskih igrah leta 2000 v Sydneyju so trenerji prvič igrali z liberom (in uporabljali sistem RPS štetja točk) in upravičeno lahko sklepamo, da so takrat šele preizkušali določene tehnično-taktične možnosti uporabe novih pravil. Naloge libera so bile sicer znane, vendar pa se je izbor teh igralcev izvršil med razpoložljivim igralnim kadrom (napadalci - sprejemalci servisa). Medtem pa so posamezne ekipe libera načrtno vzgojile in selekcionirale.

Olimpijski cikel je relativno dolgo obdobje in v tem času so se lahko igralni modeli zaradi različnih razlogov (tehnika, taktika, kondicijska pripravljenost...) tudi spremenili. Po najvišjih mestih na olimpijskih igrah so vedno posegale ekipe, ki so v štiriletnem ciklu našle kakšno novost, ki jim je prinesla prednost pred ostalimi ekipami in nagnila jeziček na njihovo stran. Na takšni ravni tekmovanja kot so olimpijske igre, je igralni model, igra podrejena tekmovalnemu uspehu. Cilj pa je dosegljiv le pri maksimalno zanesljivi in učinkoviti igri. Zaradi tega so različne ekipe glede na svoje morfološke, motorične sposobnosti in tradicijo razvile modele igre, ki najbolj izkoristijo potencial celega moštva, ne pa posameznikov. Zaradi teh dejstev smo se odločili, da ugotovimo značilnosti igralnih modelov ženskih ekip, ki so nastopale na olimpijskih igrah.

3 CILJI PROUČEVANJA

Na osnovi predmeta in problema naloge smo si zastavili naslednje cilje:

1. Ugotoviti najpogosteje uporabljene igralne sisteme v K1 in K2 in možne taktične različice le-teh.
2. Ugotoviti nekatere tehnično-taktične značilnosti ženskih ekip v K1 in K2.
3. Ugotoviti igralne modele ženskih ekip, ki so sodelovale na olimpijskih igrah v Atenah 2004 .

4 METODE DELA

Večino podatkov smo dobili z analizo videoposnetkov tekem, ki so se odvijale na olimpijskih igrah. Podatke o ekipah (ime in priimek, datum rojstva, višina, teža, dosežna višina v napadu, dosežna višina v bloku) ter nekatere osnovne informacije o tekmah smo dobili na uradnih spletnih straneh FIVB in Olimpijskih iger v Atenah.

4.1 VZOREC

Uporabili smo dostopne informacije ženskega odbojcarskega turnirja na olimpijskih igrah v Atenah. Analizirali smo 8 tekem in na ta način dobili sliko o sedmih ekipah (video posnetki so bili dostopni samo za te ekipe). Šest ekip se je uvrstilo v zaključne boje, ena ekipa pa je končala tekmovanje že po predtekmovanju.

4.2 VZOREC SPREMENLJIVK

Analizirali bomo igro v K1 (sprejem servisa, podaja, napad) ter igro v K2 (servis, blok, sprejem udarca).

V K1 bomo ugotavljali:

Pri sprejemu servisa bomo ugotavljali:

- število igralk, ki sodelujejo v formaciji sprejema servisa in njihovo razporeditev,
- zadolžitev in taktične variante pri sprejemu servisa (v kolikor bo to mogoče razbrati iz razporeditev),
- vlogo libera.

Pri podaji bomo ugotavljali:

- kje je osnovno mesto podajalke v K1 in K2,
- gibanje podajalke pred, med in po podaji,
- taktične rešitve v napadu glede na rotacijo, v kateri je podajalka.

Pri napadu bomo ugotavljali:

- razporeditev igralk pred napadalno kombinacijo in gibanje teh napadalk med napadalno kombinacijo,
- zanimive kombinacije v napadu v K1 in K2,
- značilnosti napadalnih kombinacij, ko sprejem servisa ali sprejem udarca ni optimalen.

V K2 bomo ugotavljali:

Pri servisu bomo ugotavljali:

- taktični model igre pri servisu: število serverk v skoku, razporeditev igralk v šesterki, ki servirajo s tal in v skoku,
- iz katere cone servirajo igralka,
- zanimive tehnične in taktične rešitve pri servisu.

Pri bloku bomo ugotavljali:

- osnovno razporeditev blokerk vzdolž mreže,
- v kateri coni blokira podajalka,
- kako igralka v taktičnem smislu blokirajo enonožni napad,
- taktične načine postavljanja bloka pri različnih napadalnih kombinacijah.

Pri sprejemu udarca bomo ugotavljali :

- sisteme igre v obrambi, ki jih igrajo posamezne ekipe,
- kakšna je razporeditev igralk v primeru enojnega, dvojnega ali trojnega bloka.

5 METODE OBDELAVE PODATKOV

Naloga je monografskega tipa.

6 MODELNE ZNAČILNOST IGRALK IN EKIP

Na osnovi dostopnih podatkov smo za vsako reprezentanco izračunali povprečno vrednost določene antropometrične, morfološke značilnosti oziroma motorične sposobnosti vseh njenih igralk, ki so začenjale tekme v prvi postavi in odigrale največ tekem (prva šesterka).

Pri obravnavanju teh podatkov je treba povedati, da reprezentance rezultate o telesni višini, teži, dosežni višini v bloku, napadu, posredujejo same in da FIVB ne nadzoruje točnosti letih. V različnih državah izvajajo merjenja v različnih pogojih in prav zaradi odstopanj, ki nastanejo zaradi različnih pogojev merjenja, so lahko rezultati različni (npr. merjenje dosežne višine v napadu na npr. tenziometrijski plošči ali npr. z merilom na stenitelesne višine na tenziometrijski plošči ali z metrom...). Zaradi tega moramo biti pri interpretaciji teh podatkov previdni.

Preglednica 1: Modelne značilnosti igralk in ekip

EKIPA	VIŠINA			TEŽA			STAROST			DOSEŽNA VIŠINA V NAPADU			DOSEŽNA VIŠINA V BLOKU		
	12	6	Libero	12	6	Libero	12	6	Libero	12	6	Libero	12	6	Libero
KITAJSKA	183,5	183,7	181	72,8	73,9	70	25	24,4	24	315,5	317,1	302	305,9	307,1	292
RUSIJA	188,3	191	184	74,3	73,7	82	26,8	25,1	33	305,8	306,8	297	297,8	298,4	286
KUBA	181,1	180	178	72	70,1	78	24,8	23,9	27	320,3	320,2	324	302,9	303,3	304
BRAZILIJA	183,2	184	184	70,7	69	74	27,8	28	35	301,3	304,1	299	285,5	288,3	290
ITALIJA	181,8	184,4	163	72,1	74,6	56	24,8	26	22	302	305,7	275	281,6	283,9	268
JAPONSKA	179	178	173	68,9	68,4	68	25,8	24,6	28	302,8	299,2	297	289,8	286,9	276
KOREJA	180	182	172	69,3	73,1	63	24,9	26,7	21	301	310,6	290	289,5	298,3	278
ZDA	184,8	187,4	177	76,5	79	58	27,5	28,3	27	308,7	311,7	305	296	297,5	295
NEMČIJA	185,7	185,2	179	72,4	70,7	71	24,8	24,5	26	306,9	305,9	295	288,3	288,2	282
GRČIJA	183,6	184,2	167	74,4	73,9	63	26,3	27,7	23	294,7	300,6	278	285,8	289,8	270
DOM. REP.	183,6	189,4	182	69,3	69,9	70	25,2	26	33	297	306,8	301	294,6	301,8	297
KENIJA	174,7	175,9	153	69,6	72,7	60	25,4	27,9	28	289,2	295,8	270	272,5	277,9	250
<i>Povprečje</i>	<i>182,4</i>	<i>183,8</i>	<i>174,4</i>	<i>71,9</i>	<i>72,4</i>	<i>67,8</i>	<i>25,8</i>	<i>26,1</i>	<i>27,3</i>	<i>303,8</i>	<i>307,1</i>	<i>294,4</i>	<i>290,9</i>	<i>293,5</i>	<i>282,3</i>

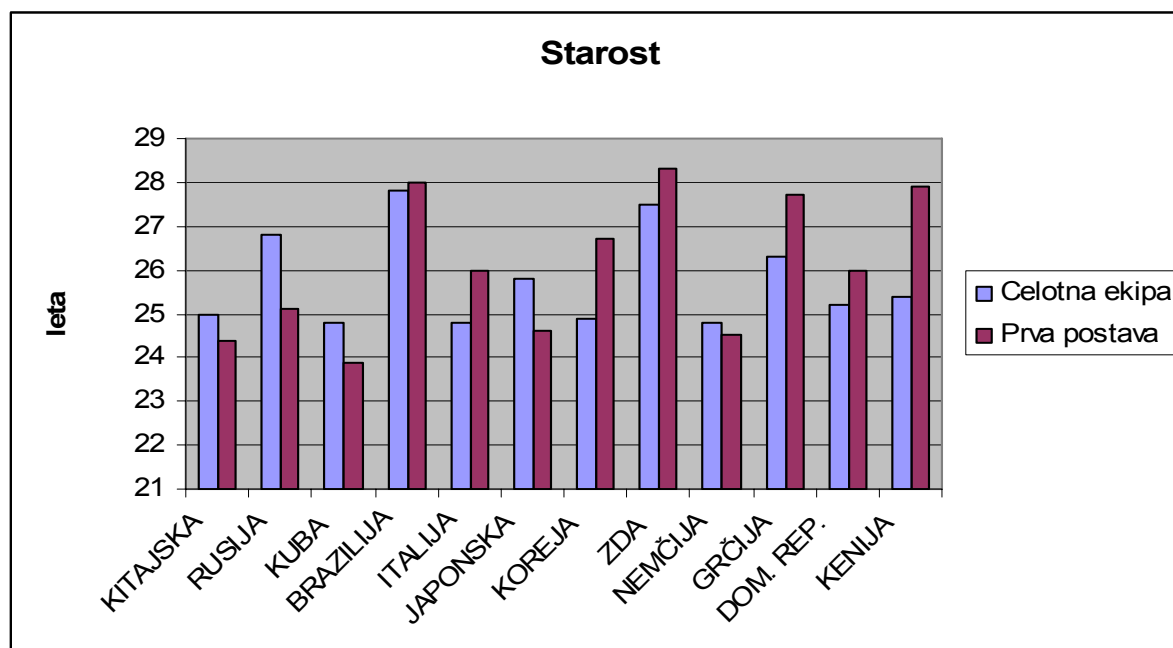
(Dirntiš, 2007)

6.1 Starost

V odbojki so zelo pomemben dejavnik uspešnosti izkušnje, ki si jih igralka pridobijo le z dolgoletnim treningom in nastopanjem na tekmah. V tem smislu lahko torej povežemo izkušnje s starostjo igralk. Starejša kot je igralka, več izkušenj naj bi imela.

Graf 1: Starost igralk

Povprečna starost ekip je nekaj manj kot šestindvajset let (25,8), povprečna starost prvih šesterek pa nekaj več kot šestindvajset let (26,1).

Na olimpijskih igrah v Atenah je bila najstarejša četrto uvrščena ekipa na turnirju, Brazilija, katere igralka so bile povprečno stare 27,8 leta. Zanimivo je dejstvo, da je prvo uvrščena ekipa na turnirju, Kitajska, imela zelo mlado prvo šesterko, v povprečju staro 24,4 leta, kar jo uvršča na predzadnje mesto. Iz grafa 1 je razvidno, da so najboljše tri reprezentance imele daleč najmlajše prve šesterke, povprečna starost je bila 24,5 let. Najmlajša med vsemi ekipami je reprezentanca Kube, ki ima najmlajšo tako celo ekipo (24,8 let), kot tudi prvo šesterko (23,9 let). Če upoštevamo dejstvo, da so izkušnje igralk povezane z uspehom, je rezultat mlade ekipe odličen.

Če analiziramo samo starost prvih šesterek, lahko ugotovimo, da najstarejše ekipe niso tudi najuspešnejše, in obratno, najmlajše ekipe niso najslabše. Bolj se kaže povezanost med starostjo in uspehom (starejša, bolj izkušena ekipa-večji uspeh), ki je razvidna pri analizi

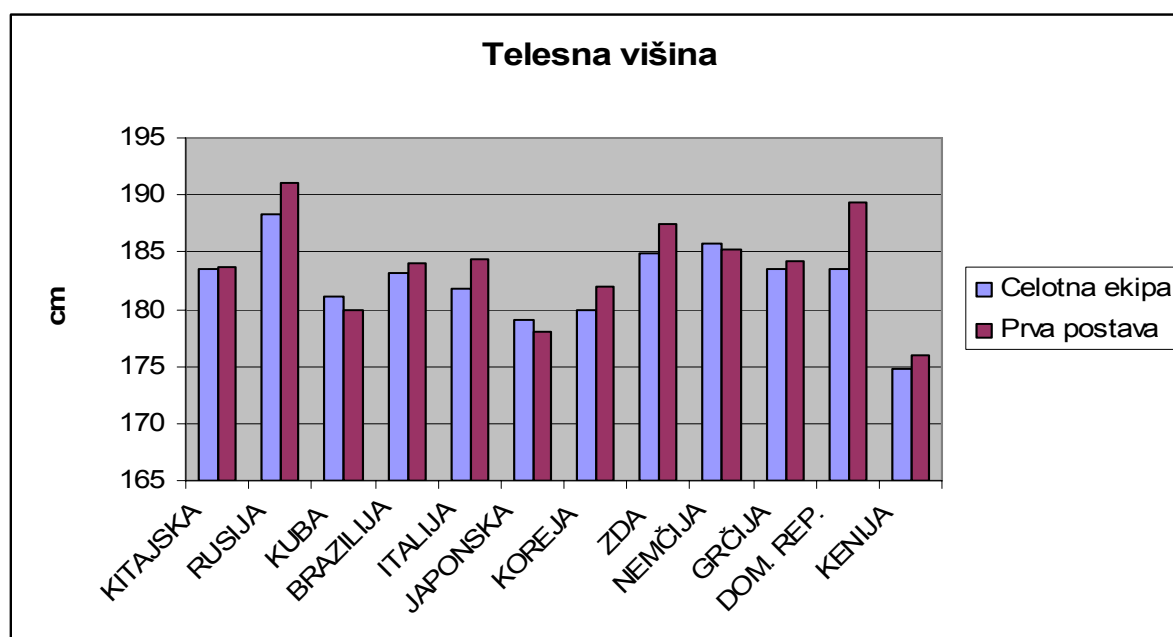
celotnih ekip, kar je tudi razumljivo, saj na tekmah ne igrajo samo igralke prvih šesterk, ampak jih menjajo tudi rezervne igralke. Najmlajša igralka na turnirju je 18,6 letna Kubanka Kenta Carcases, najstarejša pa 34, 4 letna Japonka Tomoko Yoshihara.

Med liberi je najmlajša 22 letna Italijanka Paola Cardulo. Tudi ta rezultat je v nasprotju s pričakovanji, saj trenerji zagovarjajo, da so za uspešno igranje v obrambi in sprejemu servisa pomembne izkušnje, ki se pridobijo z leti. Najstarejša med liberi je 34,3-letna Brazilka Helia Souza.

6.2 Telesna višina

Antropometrične značilnosti so za uspeh v vrhunski odbojki izrednega pomena. Igralke odbojke odlikujejo predvsem dolžinske razsežnosti. V prvi vrsti so to telesna višina, dolžina rok in dolžina nog. Nekatere odbojkarske aktivnosti so zelo povezane s telesno višino (npr. napad, dosežna višina v napadu), enako pa je uspešnost nekaterih tehničnih prvin odvisna tudi od dolžinskih razsežnosti, dolžine rok in dolžine nog (npr. dolžina rok v bloku, obrambi). Po mnogih ugotovitvah naj bi imela telesna višina pomemben delež pri uspešnosti v napadalnih akcijah. Zaradi teh dejstev ima večina odbojkarsko razvitih držav izdelane matematične modele napovedovanja končne telesne višine, na osnovi katerih izvajajo usmerjanje in selekcijo otrok (Zdražnik, 1994).

Graf 2: Telesna višina igralk

Povprečna višina vseh igralk je 182,4 višina igralk, ki so v prvi postavi pa 183,8 centimetrov. Najvišja reprezentanca na odbojkarskem turnirju je reprezentanca Rusije, ki ima povprečno višino 188,3 in je za slabe tri centimetre višja od druge najvišje reprezentance, Nemčije (185,7). Največjo razliko med prvo postavo in celotno ekipo pa ima Dominikanska republika, dobrih pet centimetrov. Najvišja pa je prav ruska prva šesterka, ki je s 191 centimetri daleč pred drugimi reprezentancami. Prva šesterka Kitajske je šele na sedmem mestu s 183,7 centimetri.

Igralka z najvišjo telesno višino je 204 centimetre visoka Rusinja Ekaterina Gamova, najmanjša pa je s 158 centimetri Japonka Yuko Sano. Japonka igra v prvi šesterki kot podajalka, kar pomeni, da sodeluje tudi v akcijah pri mreži. Njena nizka rast je vsekakor hendikep za ekipo, saj ima zaradi nizke telesne višine posledično tudi zelo nizek blok. To težavo mora ekipa reševati z različnimi taktičnimi potezami, npr. z menjavami mest igralk v bloku, kar pomeni še dodatno taktično zahtevnost in obremenitev za ostale igralce. Kljub tem težavam pa ima Sanova očitno druge kvalitete, s katerimi zna nadomestiti pomanjkanje telesne višine.

Pri liberu telesna višina nima večjega vpliva na igro, saj kot igralka v polju ne sodeluje v akcijah pri mreži. Povprečna telesni višina liberov je 174, 4 centimetra.

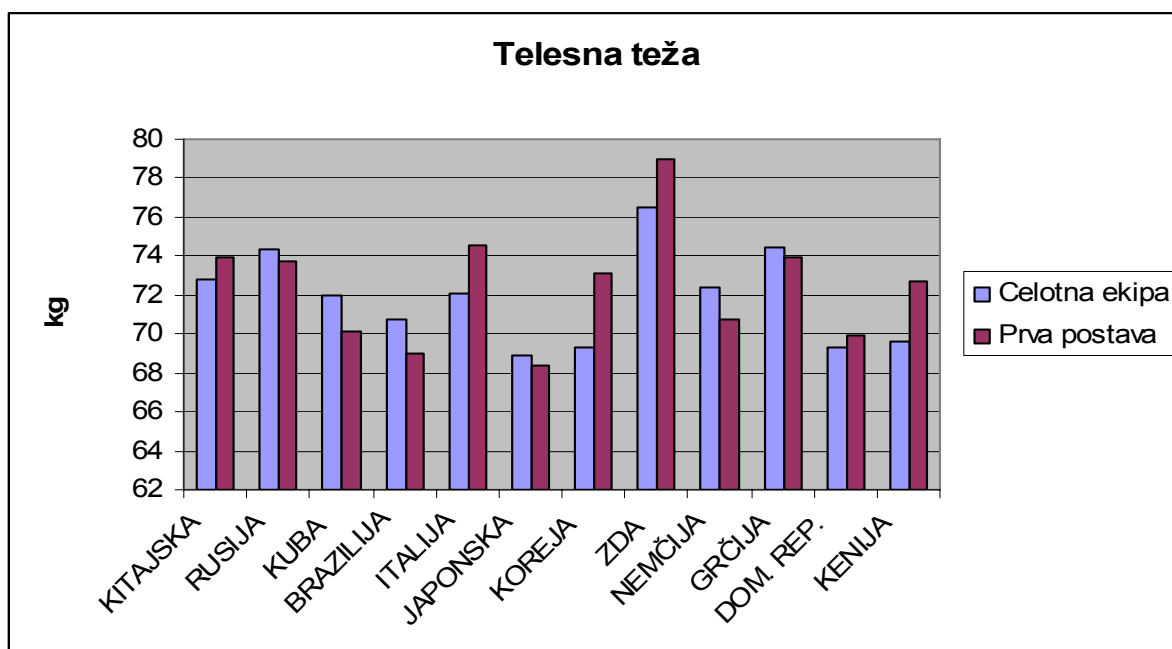
Najvišji libero je 184 centimetrov visoka Rusinja Elena Tyurina, najnižja pa 162 centimetrov visoka Italijanka Paolo Cardullo.

6.3 Telesna teža

Telesna teža nima bistvenega pomena za uspeh. Najtežjo ekipo imajo ZDA (76,5 kg), tako celotno ekipo kot samo prvo postavo. Najlažja pa je ekipa Japonske (68,9 kg), ki ima tudi najlažjo prvo postavo. Najtežja igralka je bila Nemka Judith Silvester (85 kg), najlažja pa Japonka Yuko Sano (53 kg). Najtežja med liberi je Rusinja Elena Tyurina (80 kg), najlažja pa Italijanka Paola Cardullo (56 kg)..

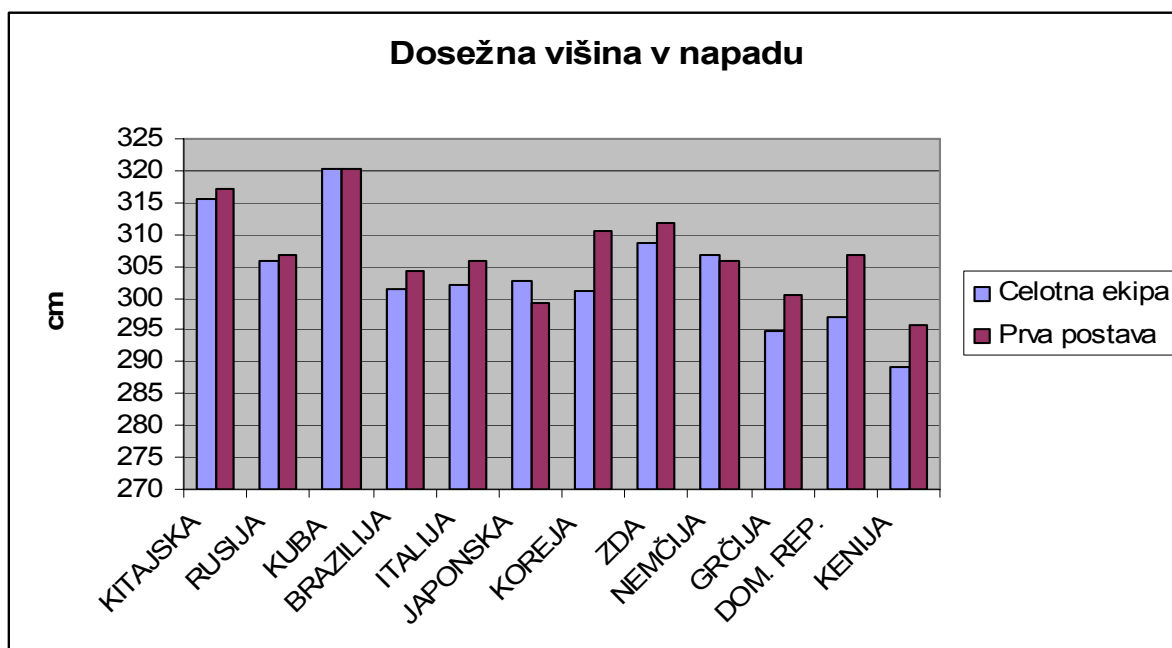
Graf 3: Telesna teža igralk

6.4 Dosežna višina v napadu

Dosežna višina v napadu je kombinacija eksplozivne moči nog in dosežne višine in je pomemben dejavnik, ki vpliva na uspešnost v napadu in bloku.

Graf 4: Dosežna višina igralk v napadu

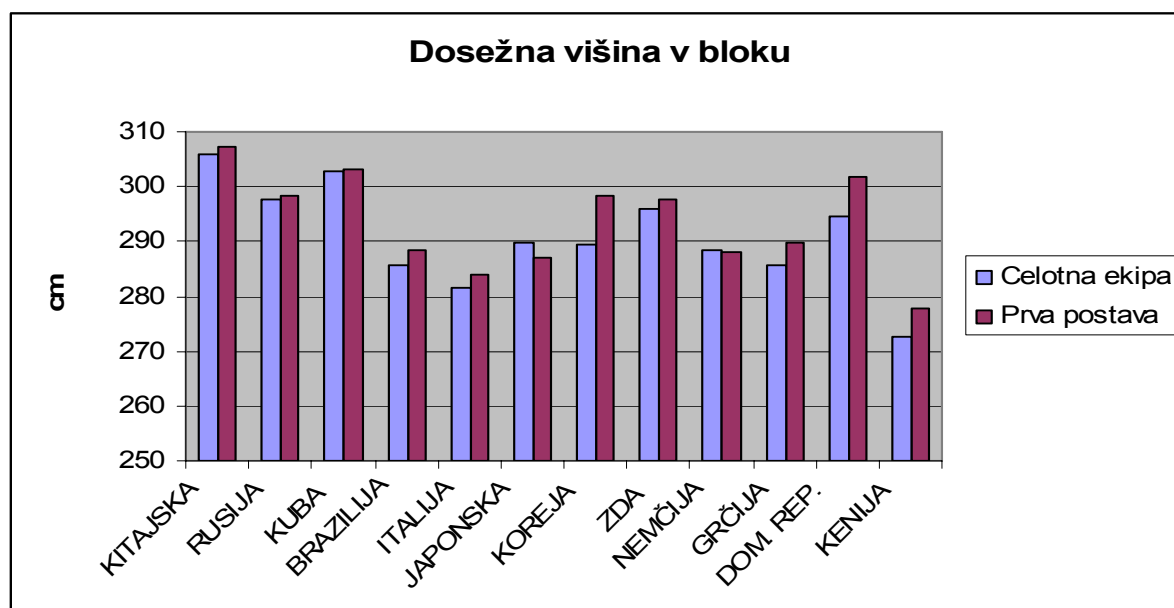
Povprečna dosežna višina v napadu vseh igralk je znašala 303,8 centimetrov, igralk, ki so bile v prvi postavi, pa so dosegle še boljši rezultat (307,1 cm). Najvišjo povprečno višino v napadu ima kubanska reprezentanca (320,3 cm), prav tako ima najvišjo prvo šesterko (320,2 cm), sledita ji reprezentanca Kitajske (317,1 cm) in reprezentanca ZDA (311,7 cm). Zanimivo je, da je kubanska reprezentanca in njena prva šesterka daleč na prvem mestu gledano samo dosežno višino v napadu. Glede na telesno višino reprezentance, ki je šele šesta, kaže na to, da imajo dobro razvito eksplozivno moč nog. Ravno nasprotno velja za reprezentanco Rusije, ki je kljub najvišji telesni višini slaba v eksplozivni moči nog. S tem se ji druge ekipe v dosežni višini v napadu precej približajo ali pa so celo boljše. Dominikanska republika je tista, ki ima največjo razliko v dosežni višini v napadu med prvo postavo in celotno ekipo. Ta razlika znaša kar devet centimetrov.

Najvišjo dosežno višino v napadu ima Kubanka Yumilka Ruiz (329 cm), ki skoči kar za 69 centimetrov više kot najslabša igralka v tej motorični sposobnosti Japonka Yuko Sano (260 cm), ki je bila hkrati tudi najnižja igralka na turnirju.

6.5 Dosežna višina v bloku

Za dosežno višino v bloku je prav tako značilno, da je kombinacija eksplozivne moči nog in dosežne višine in je eden izmed pomembnih dejavnikov za uspešno izvajanje te tehnične prvine.

Graf 5: Dosežna višina igralk v bloku

Povprečna dosežna višina v bloku vseh igralk je znašala 290,9 centimetrov, igralke v prvi postavi pa so dosegle še boljši rezultat (293,5 cm). Najboljše povprečje v tej specifični motorični sposobnosti ima reprezentanca Kitajske (305,9 cm), kar je za tri centimetre več, kot ga ima drugo uvrščena reprezentanca Kube (302,9 cm) in skoraj osem centimetrov več, kot ga ima tretje uvrščena ekipa Rusije (297,8 cm). Enako so razporejene reprezentance, če gledamo samo prve šesterke, Kitajska (307,1 cm), Kuba (303,3 cm) in Rusija (298,4 cm). Druga najnižja reprezentanca v bloku je Italija (281,6 cm), kar je za 24,4 centimetrov nižji blok od Kitajske. Zanimivo je dejstvo, da je bila reprezentanca Italije druga najboljša ekipa po doseženih blokih na set (2,8 točk doseženih z blokom na set). Najboljša je bila ekipa Rusije (2,8), ekipa Kitajske, ki pa je imela najboljši rezultat v tej motorični sposobnosti, pa je z rezultatom (2,5) dosegla šele šesto mesto. Torej telesna višina nekaj pomeni za uspešen blok. Sklepamo lahko tudi, da rusinje dobro izkoriščajo svojo telesno višino in veliko trenirajo to tehnično prvino, saj je treba vse prednosti maksimalno izkoristiti.

Igralka z največjo dosežno višino v bloku je Kitajka Yuehong Zhang (322 cm), kar je za 72 centimetrov več kot pa najslabša igralka v tej motorični sposobnosti Japonka Yuko Sano (250 cm).

Preglednica 2: **Končna uvrstitev reprezentanc**

Uvrstitev	Reprezentanca	Število tekem	Število zmag	Število porazov
1	KITAJSKA	8	7	1
2	RUSIJA	8	5	3
3	KUBA	8	5	3
4	BRAZILIJA	8	6	2
5-8	ITALIJA	6	4	2
5-8	JAPONSKA	6	2	4
5-8	KOREJA	6	3	3
5-8	ZDA	6	2	4
9-10	NEMČIJA	5	2	3
9-10	GRČIJA	5	1	4
11-12	DOM. REPUBLIKA	5	1	4
11-12	KENIJA	5	0	5

V preglednici 2 lahko vidimo končne uvrstitve reprezentanc na odbojkarskem olimpijskem turnirju v Atena 2004, število odigranih tekem ter število zmag in porazov. Nobena ekipa ni bila brez poraza, medtem ko reprezentanca Kenije ni okusila slasti zmage.

7. TEHNIČNO-TAKTIČNE ZNAČILNOSTI EKIP V K1 IN K2

7.1 Reprezentanca Kitajske

Igra v K1:

1. SPREJEM SERVISA:

Večinoma servis sprejemajo tri igralki št. 7, 3 in libero, občasno pa tudi igralka št. 15=9 (Slika 2, 3, 4, 5, 6, 7). Glede na osnovno postavitev igralk bi moral biti napadalki - sprejemalki št. 3 in *15=9. Vendar večino žog sprejemata št. 7 - korektor ter libero. Zato ima libero veliko vlogo pri sprejemu, v obrambi pa stoji v coni 5. Pomožne sprejemalke servisa pa so še 3, 15=9 ter blokerka št. 4.

* igralka 9 je menjala igralko 15

Model A

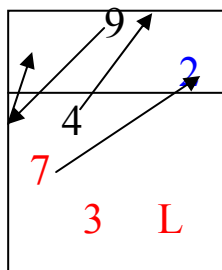
Slika 1: osnovna postavitev
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

7	4	9
3	18	2

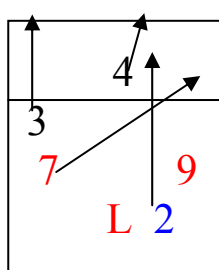
K	B	N1
N2	B	P

P-podajalka
N-napadalka
B-blokerka
K-korektor

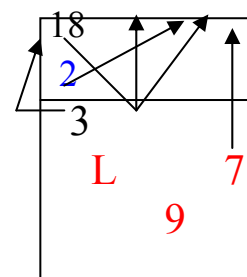
Slika 2:

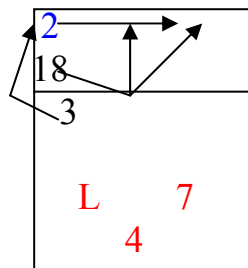
Slika 3:

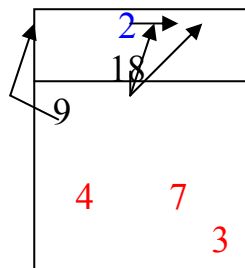
Slika 4:

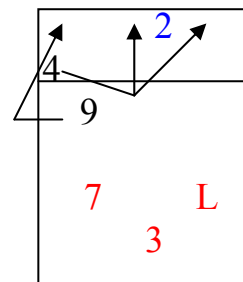
Slika 5:

Slika 6:

Slika 7:

V vseh pozicijah, ko je št. 7 v prednji vrsti, sprejema servis v C5 in gre diagonalno v napad v C2. Ko pa je v C2, napada v tej coni. Iz tega lahko sklepamo, da je njena boljša cona napada prav C2. Glede na to, da je glavna napadalka - sprejemalka in sprejema pri vseh načinih serviranja je to zelo taktično in kondicijsko zahtevno, saj mora za napad opraviti zelo dolgo pot. Skok servis sprejemajo tri sprejemalke, ravni servis ali skok servis brez rotacije pa sprejemata dve (7 in libero). Ekipa nima klasične razporeditve pri sprejemu servisa z liberom in dvema napadalkama - sprejemalkama, glavno in pomožno. Ko je sprejemalka. št. 3 v prednji vrsti, ne sprejema, ker sprejema blokerka št. 4, igralka št. 3 pa napada samo iz C4 (Slika 5).

Reprezentanca Kitajske je imela v povprečju 69,8 % uspešen sprejem, to je bil drugi najboljši sprejem servisa na turnirju. Na finalni tekmi pa je številka še višja in doseže 80,4 %, zaradi česar so lahko igrale kombinatorno in hitro igro. Tudi najboljša sprejemalka celotnega turnirja prihaja iz njihove ekipe. To je libero, katere sprejem je bil 74.5 %.

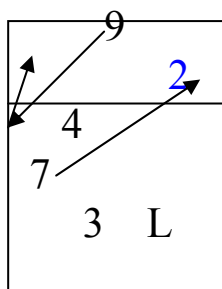
2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitev

7	4	9
3	18	2

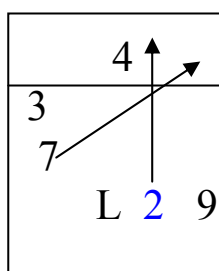
modra-podajalka

Slika 9:

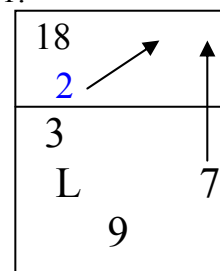
C1

Slika 10:

C6

Slika 11:

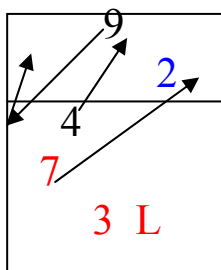
C5

Ko je podajalka v C1 (Slika 9) stoji za igralko št. 9 v prvi vrsti (brez vtekanja). Če bi uporabljale model B za razporeditev igralk bi morala igralka št. 9 sprejemati servis v C1 in bi podajalka morala vteči na optimalno mesto podaje tako pa servis sprejema korektor (v C4) in zaradi tega lahko obe igralki stojita v prednji vrsti. V C6 (Slika 10) stoji med liberom in št. 9 ter vteče naravnost na optimalno mesto, obrača se v levo smer, proti sprejemalkam v igrišče

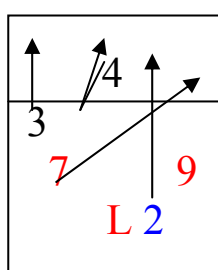
nazaj. Ko pa je v C5 (Slika 11), pa se postavi med igralke št. 18 in 3 ter vteče na mesto podaje. V teh dveh rotacijah je zelo izpostavljena servisu nasprotne ekipe, saj so tri igralke skupaj na zelo majhnem prostoru, vendar jim to ne povzroča problemov, saj lahko sprejemata servis tako libero kot blokerka št. 18, poleg tega pa so odlično uigrane.

3. NAPAD:

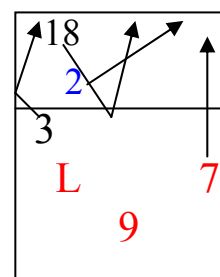
Slika 12:

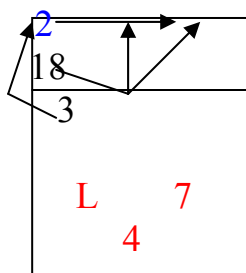
Slika 13:

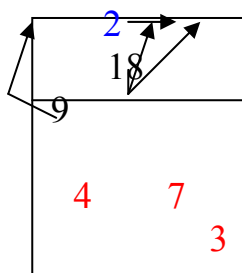
Slika 14:

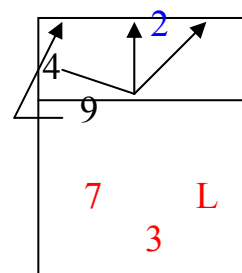
Slika 15:

Slika 16:

Slika 17:

Zanimiva je kombinacija, ko igralca št. 7 iz C4 po sprejemu servisa napada v C2 »fast«, pred njo pa igralca v C3 »penal« (Slika 13). Prvi tempo v C3 je zelo raznovrsten (»penal« ter »alma« pred in za podajalko z enonožnim odzivom).

Tudi če sprejem udarca ni optimalen, poizkuša podajalka še vedno igrati njihovo razpoznavno igro, v kateri prevladujeta prvi in drugi tempo. Če pa žoga ni sprejeta na optimalno mesto, podajalka poda najpogosteje višjo žogo (drugi ali tretji tempo) v C4, zgodi pa se tudi, da poda drugi tempo (pol visoko žogo na sredini mreže) igralci št. 18, t.j. igralca prvega tempa. To smo zasledili samo še pri reprezentanci Kube. Pri žogah, ki niso bile sprejete na optimalno mesto, je večinoma podaja v C4 (drugi tempo). Poizkušajo igrati hitro, da ne bi nasprotne igralke uspele sestaviti trojnega bloka. V C4 napadata igralci št. 3 in št. 9. Igrata žoge,

podane v prvem tempu (»maks«). Iz C2 pa napada igralka št. 7 v vseh pozicijah, ko je v prednji vrsti.

Reprezentanca Kitajske je imela najučinkovitejši napad na celotnem turnirju (36%). Iz tega lahko sklepamo, da je dober sprejem servisa veliko pripomogel k učinkovitosti in uspešnosti napadalk v napadu.

Igra v K2:

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
2			X
9	X		
4			X
7	X		
3	X		
18	X		
15	X		

Štiri igralkе servirajo skok servis, a zelo dobro taktično med dve sprejemalki. Št. 2 servira skok servis brez rotacije z diagonalnim zaletom iz C6 proti C1, servira, ko je oddaljena 4-5 m od zadnje črte. Igralka št. 4 servira skok servis brez rotacije, zalet ima iz C1, servira, ko je oddaljena 2-3 m od zadnje črte.

Pri servisu so bile najuspešnejše prav igralkе Kitajske. Imele so v povprečju 1.4 asa na niz, kar je odlično glede na ostale ekipe.

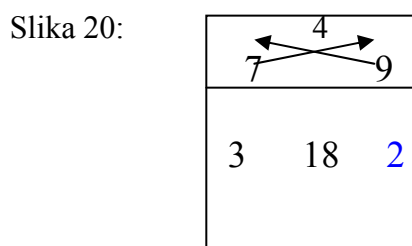
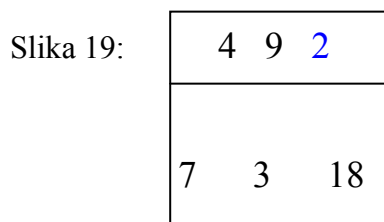
5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

7	4	9
3	18	2

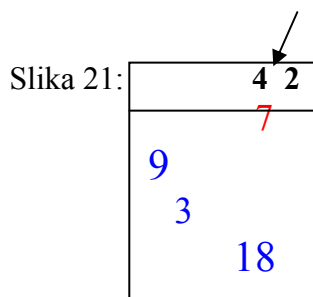
Ko je podajalka v prednji vrsti, blokira v C2, razmak med blokerkami je od 1 m do 1,5 m (Slika 19), ko pa je v zadnji vrsti, pa blokira v C2 igralka št. 7 (Slika 20).

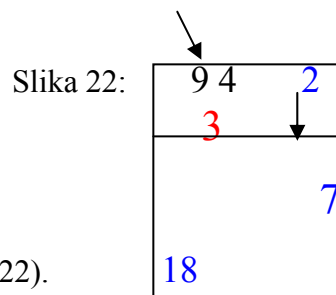
Nasprotno igralko ki odigra prvi tempo za glavo (»fast«) največkrat blokira igralka, ki je v C4. Pomaga pa ji tudi blokerka, če uspe priti zraven pravočasno.

Edina šibka točka ekipe pa je bil blok. S povprečjem 2.3 točk na set je bila šele deveta najuspešnejša reprezentanca. To pa je v nasprotju s pričakovanji. Reprezentanca Kitajske je imela najboljšo dosežno višino v bloku. Ker ta sposobnost v veliki meri vpliva na uspešnost v bloku, je to nepričakovan rezultat. Lahko sklepamo, da se tu skrivajo tudi kakšne taktične zamisli, ki vplivajo na učinkovitost te tehnične prvine.

6. OBRAMBA:

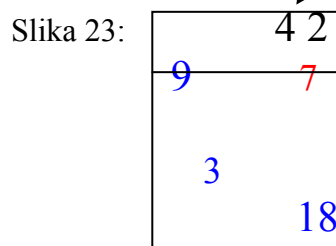
Osnovna postavitev v obrambi je 2-1-3 (Slika 21) krilo za blok.

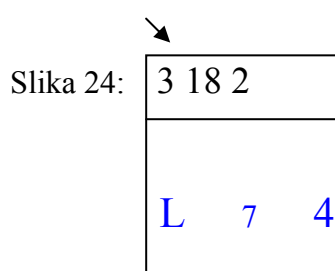
Pri »penalu« za podajalko gre igralka iz C5 za blok (Slika 22).
in igralka št. 18 na njeno mesto.

Kadar je napad iz C2, gre za blok igralca C5 – libero ali igralka št. 3 in je sistem obrambe 2-1-3. Pri napadu iz C4 gre igralka iz C1 za blok in je obramba 2-1-3 (Slika 23).

V primeru, da igralke postavijo trojni blok, je sistem v obrambi 3-0-3. Igralke v obrambi se postavijo na isti višini na 6-7 metrih (Slika 24).

rdeča- igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralke, ki se razporedijo v polju

Reprezentanca Kitajske je sprejela 6,2 udarcev na niz. To jih uvršča na peto mesto med vsemi reprezentancami. Če upoštevamo dejstvo, da sta odbojgarski prvini blok in obramba tesno povezani, je to pričakovan rezultat, saj Kitajke v bloku niso bile med boljšimi reprezentancami.

7.2 Reprezentanca Rusije

Igra v K1:

1. SPREJEM SERVISA:

Pri ruski ekipi sprejemajo servis tri sprejemalke - 14 in 5 ter libero (Slike 2, 3, 4, 5, 6, 7). Po osnovni postavitvi (Slika 1) bi morali biti napadalki - sprejemalki št. 5 in 11, vendar namesto igralke št.11 sprejema igralka št. 14, ki je korektor. Libero ima veliko vlogo pri sprejemu, predvsem pokriva del prostora pri napadalki - sprejemalki, ki po sprejemu servisa napada iz prednje vrste. V obrambi libero stoji v C5.

Model B

Slika 1: osnovna postavitev

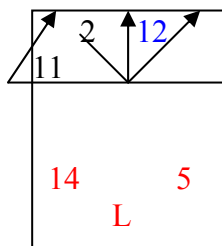
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

11	2	12
14	L-9	5

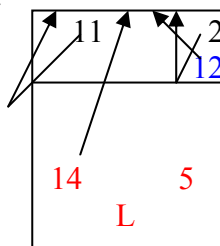
N1	B	P
K	B	N2

N-napadalka
P-podajalka
B-blokerka
K-korektor

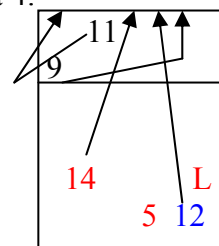
Slika 2:

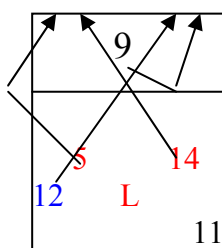
Slika 3:

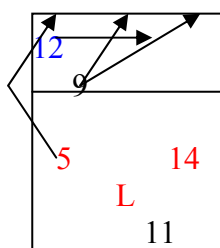
Slika 4:

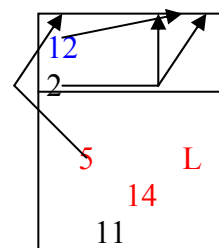
Slika 5:

Slika 6:

Slika 7:

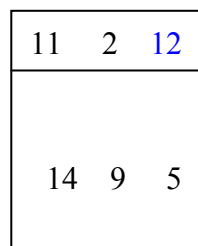
Napadalka - sprejemalka št. 5 v vseh treh rotacijah v prednji vrsti napada iz C4 in je glavna sprejemalka. Igralka št. 11, ki je glede na osnovno postavitev napadalka - sprejemalka, ne sprejema, ampak je samo napadalka. Ko je v prednji vrsti, napada samo iz C4, namesto nje pa sprejema servis igralka št. 14, ki je glede na osnovno postavitev korektor. Ta igralka v prvi liniji sprejema in gre v napad v C3, kjer odigra prvi tempo (penal ali almo), če je žoga slabše sprejeta, pa odigra pol visoko žogo (drugi tempo).

Pri sprejemu servisa je bila ekipa na skupnem petem mestu s povprečjem 62,7 %. Slabši sprejem se ekipi ni tako maščeval kot pa kakšni drugi ekipi, npr. Kitajski, saj je ekipa Rusije imela predvidljivo igro. Slabši sprejem servisa je lahko tudi rezultat tega, da je bil libero najslabši sprejemalec v ekipi. Lažje jim je bilo, saj so v svojih vrstah imele dve odlični napadalki, ki sta bili učinkoviti tudi ob počasnem napadu.

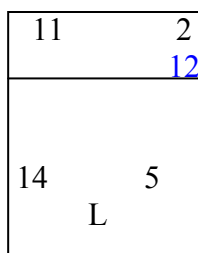
2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitev

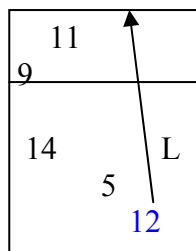
modra-podajalka

Slika 9:

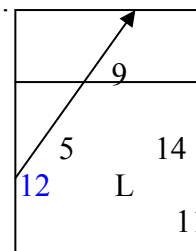
C1

Slika 10:

C2

Slika 11:

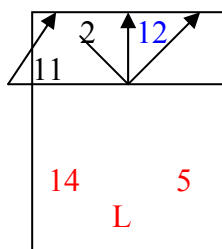

C3

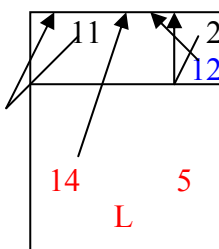
Ko je podajalka v C1 (Slika 9), stoji v sprednji vrsti v C2 za blokerko, desno od igralke št. 5 in ji ni treba vtekati iz C1. Iz C6 (Slika 10) je njena pot vtekanja med liberom in igralko št. 5, obrača se proti svojim sprejemalkam servisa v levo smer. Najdaljše in najtežje je vtekanje iz C5 (Slika 11), kjer podajalka teče mimo igralke št. 5 in igralke prvega tempa št. 9. V tej poziciji se obrača tudi proti sprejemalkam, vendar se obrača v desno smer.

3. NAPAD:

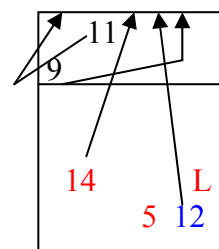
Slika 12:

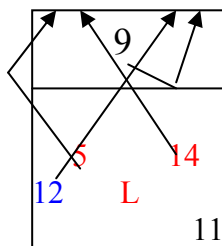
Slika 13:

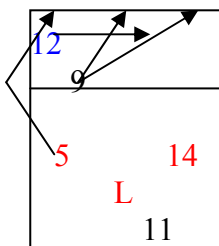
Slika14:

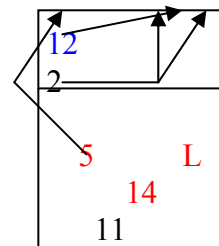
Slika 15:

Slika16:

Slika 17:

Kadar je napadalka - sprejemalka št.14 v prednji vrsti in sodeluje pri sprejemu servisa, odigra prvi tempo v C3, prav tako, ko sprejema servis v C2, tako da izvedeta z blokerko križanje (Slike 13, 14, 15). Ta igralka napada na sredini zato, da lahko njihova najboljša napadalka št. 11 igra v vseh pozicijah v C4. Blokerke igrajo večinoma prvi tempo za glavo (penal, »fast«), medtem ko igralki št. 11 in 5 igrata v C4 žoge podane v drugem in tretjem tempu. Prav ti dve igralki veliko igrata tudi iz druge vrste, C1. Kadar sprejem servisa ni optimalen, podajalka skoraj vedno podaja v C4 ali C1. Tam se nahajata najboljši napadalki (št. 11 in 5). Te žoge so podane v tretjem tempu. Kombinacij ne igrajo prav pogosto.

V napadu je bila ekipa po statistiki četrta najučinkovitejša ekipa s povprečjem 30,9%. Sklepamo lahko, da je bil vzrok za malo slabši napad prav v sprejemu ali sami organizaciji napada, saj je bila igra predvidljiva in so se lahko ostale ekipe osredotočile na igralko, ki so dobivale največ žog in jih tudi lažje zaustavljale.

Igra v K2:

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
5	X		
12	X		
2		X	
11	X		
14	X		
9		X	

Igralka št. 5 servira iz C1 močan skok servisa. Večina žog je udarjenih v smeri diagonale, v smeri zaleta. Št. 12 servira iz C6 taktični servis. Poizkuša zadeti predvsem slabšo sprejemalko ali napadalko - sprejemalko, ki je hkrati napadalka prednje vrste. Igralka št. 2 servira ravni servis iz C5, žogo udari 1 m od zadnje črte. Prav tako servira na slabšo sprejemalko ali napadalko - sprejemalko, ki je v prvi vrsti. Igralka št. 11 servira močan skok servisa. Značilnost njenega servisa je moč, ne pa iskanje šibke točke nasprotnih sprejemalk. Igralka št. 14 ima zalet iz C1 in servira 1-2 m od zadnje črte. Za vse igralko, ki servirajo skok servisa je značilno, da imajo izmet pri servisu dvoročni, ne pa enoročni. Igralka št. 9 servira s

tal med C6 in C1 z dvema korakoma zaleta. Servis ni tako močan, servira pa na napadalko-sprejemalko, ki je v prvi vrsti.

Pri servisu so dosegle povprečno 1,1 asa na niz, kar jih uvršča na četrto mesto. Glede na ostale ekipe so imele drugo najmanjše število napak in zaradi tega lahko sklepamo, da je bil servis močno orožje ekipe.

5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

11	2	12
14	9	5

Ko je podajalka v prednji vrsti, gre v blok s korakom zaleta proti mreži in skoči v blok (slika 19). Je manjša in ima nižji doseg v bloku od ostalih.

Slika 19:

11	2	12
14	9	5

Ko je podajalka v zadnji vrsti, v C2 blokira igralka št. 14.

Slika 20:

11	2	
14		
9	5	12

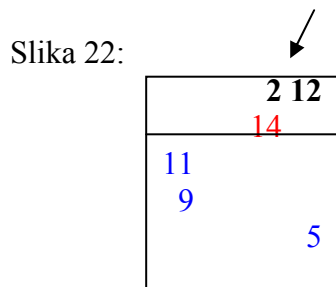
V primeru, da nasprotna igralka odigra »fast«, je za napadalko zadolžena ena blokerka, ki spremlja gibanje napadalke in postavi enojni blok.

Ekipe je dosegla povprečno 2,8 bloka na niz. S tem rezultatom so bile tretje najboljše blokerke na turnirju in najboljša izmed ekip, ki so se uvrstile v zaključne boje turnirja.

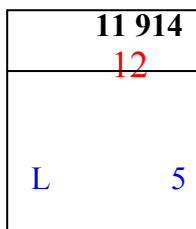
6. OBRAMBA:

Ko je postavljen dvojni, blok igrajo v obrambi sistem 2-1-3 s centrom ali krilom za blok (Slika 22). Za blok se postavljata dve igralki, igralka št. 14 in podajalka št. 12. Takšno shemo imajo zaradi tega, da lahko izkoristijo po sprejetem udarcu obe dve najboljši napadalki, ki sta ali v C4 ali v C1. Enako velja če je napad iz C2.

Pri trojnem bloku, ko je napad iz C4 ali C2, igrajo v obrambni sistem 3-1-2, s tem da se igralki iz C5 oz. C1 pomakneta nazaj na 7-8 metrov in pazita na žoge, ki se odbijejo od bloka.

Slika 23:

rdeča- igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralke, ki se razporedijo v polju

Reprezentanca Rusije je sprejela 5,5 žog na niz. Ta rezultat jih uvršča na zadnjo mesto med ekipami, ki smo jih analizirali. Glede na to da so bile v bloku zelo uspešne, je to dokaj nepričakovan rezultat. Če pa pogledamo, da imajo dve zelo visoki igralki, ki igrata ves čas v obrambi, in libera, čigar uspešnost sprejema servisa in udarca je slabša, je ta rezultat realen.

7.3 Reprezentanca Kube

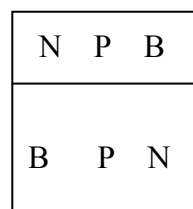
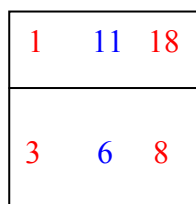
Igra v K1:

1. SPREJEM SERVISA:

Servis sprejemajo štiri igralke. Igrajo večinoma brez libera, ki v igro vstopa le občasno. Najpogosteje zamenja igralke, ki v danem trenutku slabše sprejema servis. Nimajo takšnega sistema kot ostale ekipe, ki redno menjajo blokerko z liberom. Kljub temu je razvidno, da sta glavni napadalki - sprejemalki št. 1 in 8. Ostale štiri igralke, obe podajalki ter blokerki pa so le pomožne sprejemalke. Zaradi sistema, ki ga igra ekipa (6:2), pri sprejemu glavnima napadalkama - sprejemalkama pomaga podajalka, ki je v danem trenutku v vlogi napadalke, in blokerka, ki je v zadnji vrsti.

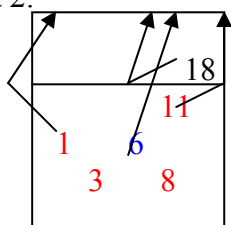
Model B

Slika 1: osnovna postavitev
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

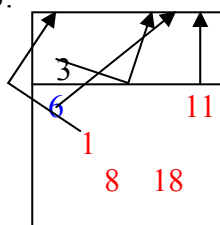

N-napadalka
B-blokerka
P-podajalka

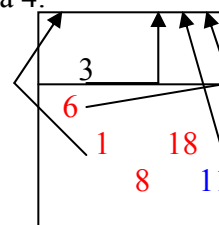
Slika 2:

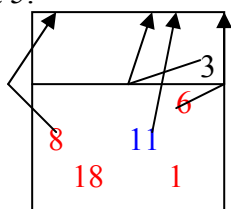
Slika 3:

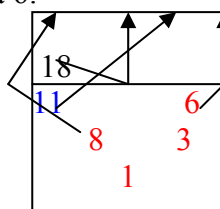
Slika 4:

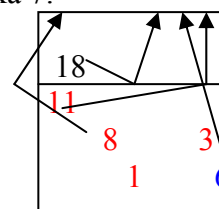
Slika 5:

Slika 6:

Slika 7:

V napadu je zanimiva kombinacija, ko je podajalka v C4 in je v vlogi pomožne napadalke - sprejemalke. Takoj po sprejemu gre iz C5 diagonalno v napad v C2 (Sliki 4 in 7). To

kombinacijo igrajo zato, da lahko glavni napadalki-sprejemalki (št. 1 in 8), ki sta v prvi vrsti v vseh treh rotacijah, sprejemata v C5 in napadata iz C4 (Slike 2, 3, 4, 5, 6, 7).

Uspešnost sprejema servisa je bila 54,6 %, kar je v primerjavi z ostalimi reprezentancami, ki so se uvrstile v zaključne boje turnirja, zelo slabo. Najboljše reprezentance so imele skupen sprejem v povprečju okrog 65 %, kar je v primerjavi z reprezentanco Kube velika razlika, ki lahko pomembno vpliva na samo igro. Lahko sklepamo, da slabši sprejem izhaja iz tega, da je ekipa igrala v glavnem brez libera in uporabljala nespecializirane sprejemalke servisa (podajalke, sprejemalke-napadalke), ki ga povzroča sistem 6:2.

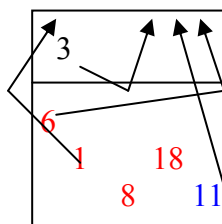
2. PODAJA:

osnovna postavitev
modra-podajalka

Slika 8:

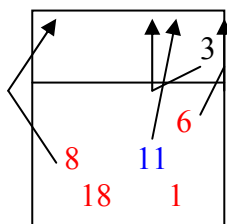
1	11	18
3	6	8

Slika 9:

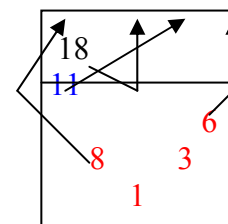
C1

Slika 10:

C6

Slika 11:

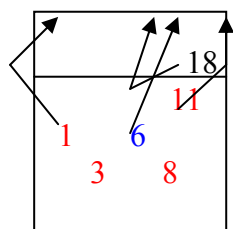
C5

*prikazane so tri rotacije za eno podajalko (naslednje tri rotacije so ponovitve prvih treh), slika 9, 10, 11.

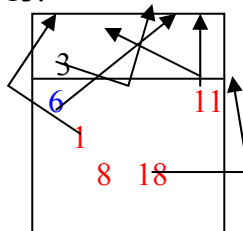
Pri vtekanju iz C1 se podajalki obračata proti sprejemalkam servisa v levo stran. Iz C6 je njuna pot težja in obračanje je odvisno od tega, na katero stran servirajo nasprotnice. Če je servis usmerjen na desno stran igrišča, gledano iz perspektive podajalke, se podajalka obrača v desno. Ko pa je servis usmerjen v levo stran igrišča, se obrača v levo stran tudi proti sprejemalkam servisa, vendar je ta obrat manjši in verjetno tudi lažji, saj ima več časa za pripravo na podajo. Pri vtekanju iz C5 se podajalki obračata v desno smer proti svojim sprejemalkam servisa, tako da imata žogo vseskozi v svojem vidnem polju. To vtekanje je težko za podajalko zato, ker mora narediti skoraj cel obrat, da se ustrezno postavi v položaj za podajo. Po drugi strani pa ne more tako dobro opazovati nasprotnih blokerk, saj se obrača tako, da jih v dobršnem delu vtekanja in obrata ne vidi.

3. NAPAD:

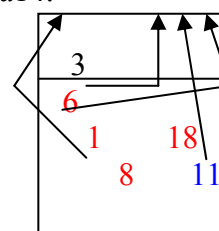
Slika 12:

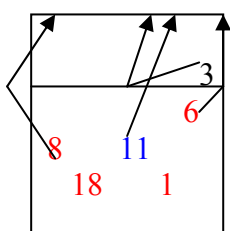
Slika 13:

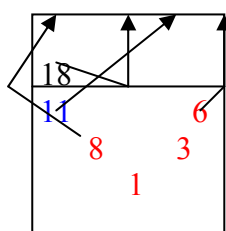
Slika 14:

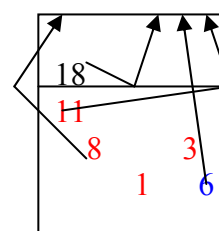
Slika 15:

Slika 16:

Slika 17:

Igrajo zelo hitro igro predvsem v C4 »maks«, prvi tempo. Prav tako veliko igrajo prvi tempo (penal, almo) v C3, saj je njihova najboljša napadalna prav blokerka. Zanimiva napadalna kombinacija je, ko sta podajalki št. 6 in št. 11 v C4 in sta v vlogi pomožne napadalke - sprejemalke ter gresta po sprejemu iz C5 diagonalno v napad v C2 (Sliki 14 in 17). Pogosto izvedeta tudi križanje (Slika 13) igralke št. 3 in št. 11 (češki križ) v prvi vrsti in s tem naredita prostor za napad iz C1, ki ga izvede igralca št. 18. Če sprejem ali obramba napadalnega udarca nista optimalna, podajata podajalki v C4 in C2 (drugi, tretji tempo).

Podajalki težita k temu, da bi bila igra hitra. Zato kljub slabšemu sprejemu poskušata podajati prvi ali drugi tempo v C4 in C2. Zgodi se tudi, da včasih odigrajo drugi tempo (pol visoko žogo) na sredini mreže, če je žoga slabše sprejeta. Veliko število žog je podanih blokerkam. V glavnem igrajo prvi tempo pred podajalko (»penal«, »almo«), to pa zato, ker imajo vse skozi tri napadalke v prvi vrsti in bi bilo težje odigrati poleg napada v C4 in C2 še prvi tempo za glavo podajalke.

Učinkovitost napada reprezentance je znašala 33 %. Kar je zelo dober odstotek glede na njihov sprejem, ki je znašal le 54,6 % in je bil šele osmi sprejem od vseh reprezentanc na turnirju. Zanimivo pa je dejstvo, da je v napadu največ žog odigrala ravno blokerka in bila tudi najbolj učinkovita od vseh igralke.

Igra v K2:

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
8	X		
18	X		
11	X		
1		X	
3	X		
6		X	

Igralki št. 3 in 18 servirata močan skok servis. Igralka št. 8 ima izmet z levo roko, udarec pa izvede z desno roko, igralka št. 11 pa pri skok servisu uporablja dvoročni izmet žoge. Igralki, ki servirata ravni servis, pa večinoma servirata taktični servis (na slabšo sprejemalko, sprejemalko, ki je v prvi liniji...).

Ekipa je imela zelo dober servis, saj je statistično gledano bila druga najboljša ekipa na turnirju s povprečjem 1,2 asa na niz. Tudi najboljša serverka na olimpijskem turnirju, igralka št. 18, je iz njihove ekipe. Dosegla je 0,5 asa na set.

5. BLOK:

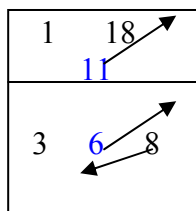
Slika 18: osnovna postavitev

1	11	18
3	6	8

Zaradi samega sistema, ki ga ekipa igra (6:2), je podajalka, ki je v prednji vrsti, napadalka. Obe dve blokirata v vseh treh rotacijah v C2, tako da sta po bloku že na idealnem mestu za podajo, če je ekipa uspešno sprejela udarec. V obrambi igrata v C1, od koder imata lažjo pot za vtekanje in podajo žoge (Slika 19).

Slika 19:

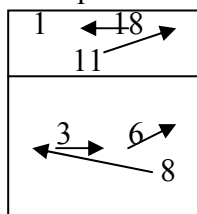

V primeru, da nasprotna igralka, odigra »fast«, blokira napadalko blokerka v C4 s pomočjo centralne blokerke.

Reprezentanca Kube je v povprečju dosegla 2,6 bloka na niz, kar je bilo četrto najboljšo povprečje na celotnem turnirju.

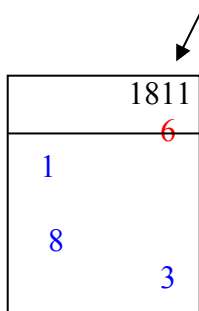
6. OBRAMBA:

Slika 21: osnovna postavitev

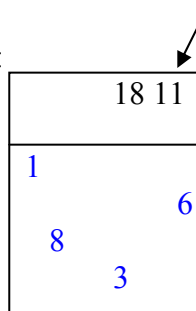

Kadar postavijo dvojni blok (v C2 ali C4) igrajo sistem obrambe 2-1-3 s krilom za blok. Igralka, ki je za blokom, se ne postavlja na sredino za blok, ampak bolj proti stranski črti (Slika 22). V primeru, da nasprotna ekipa slabše sprejme servis, je postavitev v obrambi 2-0-4 (Slika 23).

slika 22:

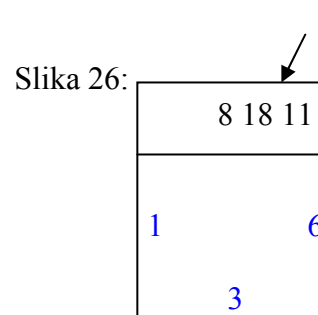
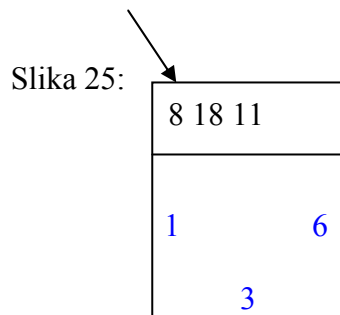
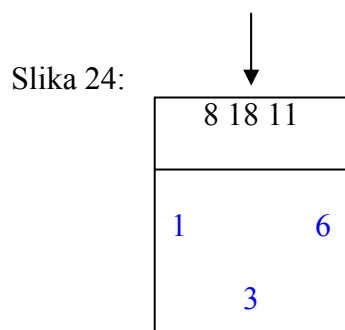

slika 23:

V primeru, da postavijo trojni blok, se igralki, ki sta v C5 in C1, postavita v obrambi 4-5 metrov od mreže, igralka v C6 pa stoji v sredini za blokom na 7-8 metrih in čaka na odbite žoge od bloka.

rdeča- igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralka, ki se razporedijo v polju

Reprezentanca Kube je uspešno sprejela 5,4 udarcev na niz, kar jih uvršča na šesto mesto med vsemi reprezentancami. Če upoštevamo dejstvo, da so tudi slabše blokirale, je to pričakovan rezultat.

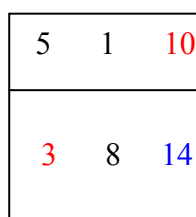
7.4 Reprezentanca Brazilije

Igra v K1:

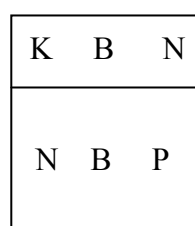
1. SPREJEM SERVISA:

Servis sprejemajo tri sprejemalke št. 10 in št. 3 ter libero (Slike 2, 3, 4, 5, 6, 7). Ti dve igralki sta tudi glede na osnovno postavitev ekipe napadalki - sprejemalki. Glavna napadalka - sprejemalka je igralka št. 10, igralka št. 3 pa je pomožna napadalka - sprejemalka. Vse vrste servisov sprejemajo vse tri sprejemalke hkrati. Kadar nasprotnik ne servira v skoku, je napadalka - sprejemalka, ki je v prvi vrsti pomaknjena bolj proti stranski črti (slika 3). Libero v zadnji vrsti menja blokerke. V obrambi se postavlja v C5.

Slika 1: osnovna postavitev
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

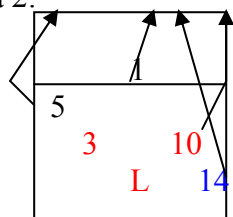
Model A

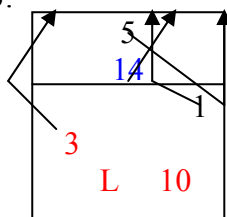
P-podajalka
 N-napadalka
 B-blokerka
 K-korektor

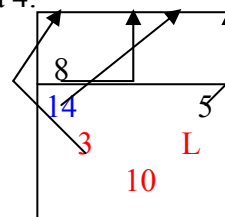
Slika 2:

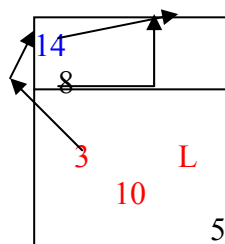
Slika 3:

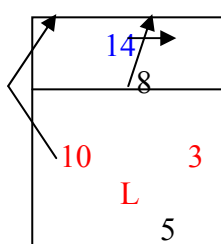
Slika 4:

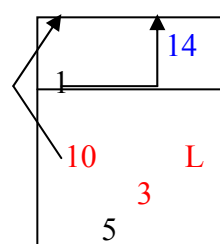
Slika 5:

Slika 6:

Slika 7:

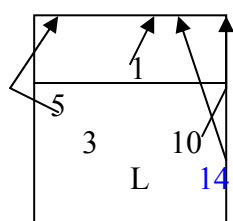
Reprezentanca Brazilije je imela drugi najboljši sprejem servisa na turnirju. V povprečju je ta znašal 67,2 %. Najboljša sprejemalka servisa v ekipi je bila igralka št. 15 - libero, katere povprečje je znašalo 72,3 %. Iz teh podatkov je razvidno, da je imel libero veliko vlogo pri sprejemu servisa.

2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitvev
modra-podajalka

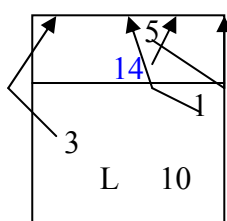
5	1	10
3	8	14

Slika 9:

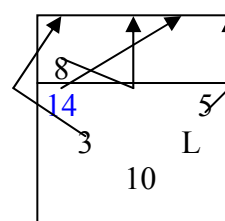
C1

Slika 10:

C6

Slika 11:

C5

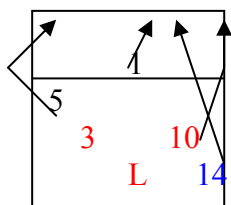
Podajalka vteče iz C1 mimo napadalke - sprejemalke št.10 in se obrača v levo stran proti sprejemalkam (Slika 9). Ko je v C6, stoji za igralko, ki je v C3 in se po servisu samo obrne

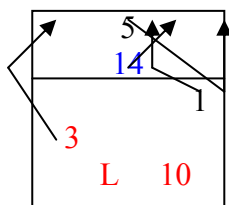
proti sprejemalkam. Paziti mora, da stoji med liberom in igralko št. 10 (Slika 10). Iz C5 vteče med igralko št. 8 in 3 in se obrača v desno smer zopet proti sprejemalkam servisa (Slika 11).

3. NAPAD:

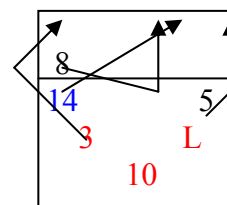
Slika 12:

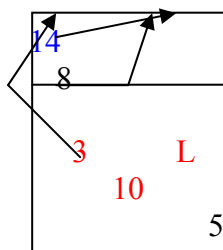
Slika 13:

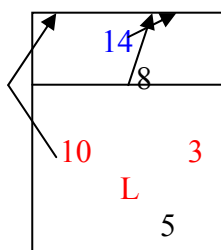
Slika 14:

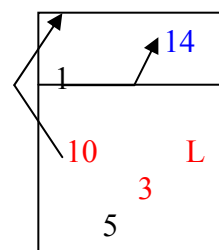
Slika 15:

Slika 16:

Slika 17:

Večino napadov iz C4 in C2 je izvedenih v prvem tempu (»maks«). Igralki št. 5 in 10 iz C6 napadata »pipe«. Napadalke prvega tempa v C3 napadajo večinoma »penal« pred podajalko ali »fast«. Če je sprejem udarca slabši, je večina žog podanih v C4, C2 ali v C1. Žoge, ki so sprejete več kot tri metre od mreže, so podane v visokem loku (tretji tempo). Kadar je sprejem servisa na optimalno mesto veliko igrajo prvi tempo v C3. Večino žog pa je podanih v C4 in C2 (prvi in drugi tempo). Odigrajo pa tudi kakšen napad iz C6 »pipe« in tudi napad iz C1.

Reprezentanca Brazilije je imele drugi najučinkovitejši napad na celotnem turnirju, znašal je 33,8 %. Iz tega lahko sklepamo, da sta dober sprejem in hitra igra pripomogla k temu, da so imele igralke tako učinkovit napad. Vidimo lahko tudi to, da nobena od igralk ni izstopala (npr. najboljučinkovita napadalka je bila igralka št. 3 na sedmem mestu s 31,8 %, druga najboljša na desetem mestu), ampak so igrale zelo kolektivno.

Igra v K2:

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
14		X	
10			X
1		X	
5	X		
3			X
8			X

Tri igralkе servirajo ravni servis, dve servirata skok servis brez rotacije, ena pa skok servis. Igralka št 5 servira skok servis, vseh ostalih pet igralk pa servira taktični servis (iščejo slabšo sprejemalko servisa, sprejemalko, ki je v prvi vrsti...).

Reprezentanca Brazilije je s servisom dosegla v povprečju 0,8 asa na niz. To je glede na ostale ekipe slab rezultat, saj je bila ekipa po učinkovitosti servisa šele na sedmem mestu izmed vseh ekip, gledano samo servis igralk. Niso izvajale dovolj pritiska na nasprotnice, saj je samo ena igralka servirala skok servis, za razliko od drugih ekip, kjer so po dve ali tri igralkе servirale skok servis.

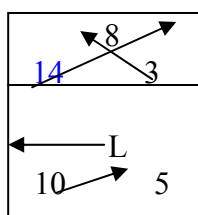
5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

5	1	10
3	8	14

V vseh treh rotacijah, ko je podajalka v prvi vrsti, stoji v C2, 1-1,5 m od centralne blokerke (Slika19).

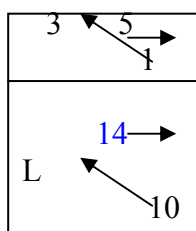
Slika 19:

Ko je podajalka v zadnji vrsti, blokira v C2 napadalka-sprejemalka št. 10 v eni rotaciji in korektor št. 5 v dveh (Slika 20).

Slika 20:

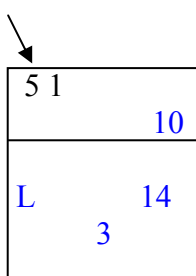
V primeru, da nasprotna igralka odigra »fast«, blokira napadalko blokerka v C4 s pomočjo centralne blokerke.

Reprezentanca Brazilije je dosegla 2,3 blokov na niz, kar jih uvršča šele na sedmo mesto izmed vseh ekip. Glede na dejstvo, da so slabše servirale in da je njihova dosežna višina v bloku med nižjim reprezentancami, je to pričakovan rezultat.

6. OBRAMBA:

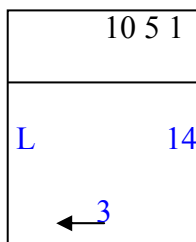
Kadar je v C4 ali C2 postavljen dvojni blok, igrajo v obrambi večinoma sistem 2-0-4 (Slika 22).

Slika 22:

Če postavijo trojni blok, se igralki, ki stojita v C1 in C5 postavita v obrambi 4 m od mreže, igralka v C6 pa stoji na 8 m in čaka na odbite žoge od vrha bloka. Glede na samo smer napada (diagonala, paralela) svojo pozicijo v obrambi prilagodi tudi igralka v C6 (Slika 23).

Slika 23:

redča- igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralke, ki se razporedijo v polju

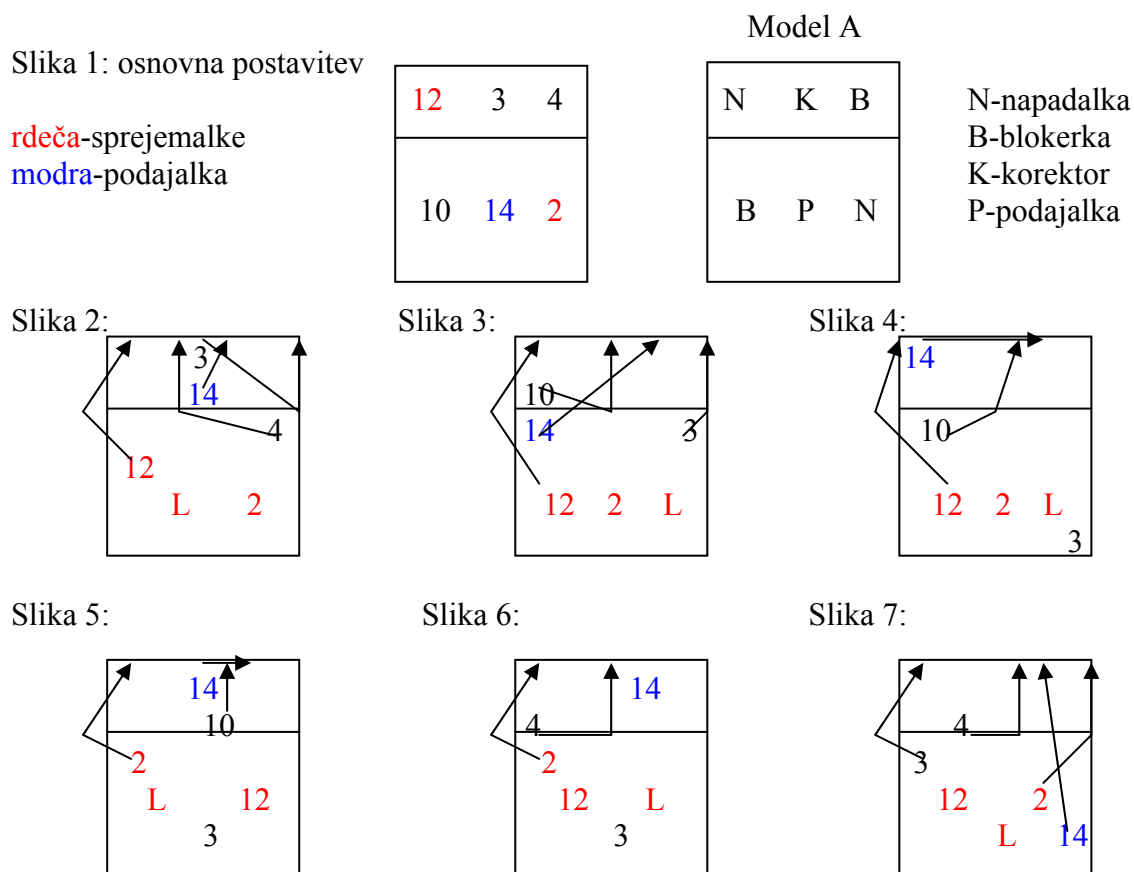
Reprezentanca Brazilije je na niz sprejela 6,8 žog, kar jih uvršča na drugo mesto med vsemi reprezentancami. Glede na to, da so bile v bloku slabše, šeste, je to nepričakovan rezultat. Tu se lahko skriva še kakšen drug podatek, da so igralke v bloku namerno puščale določen del igrišča prost, kamor so se postavljale obrambne igralke. Za korektno obravnavo teh številk bi potrebovali še kakšno taktično informacijo, ki pa je iz videozapisov ponavadi ni mogoče izluščiti.

7.5 Reprezentanca Italije

Igra v K1:

1. SPREJEM SERVISA:

Za sprejem servisa sta poleg libera zadolženi še igralke št. 12 in št. 2 (Slike 2, 3, 4, 5, 6, 7). Skok servis sprejemajo tri sprejemalke. Pri tej vrsti servisa so sprejemalke postavljene v liniji (Sliki 3, 4). V primeru, da nasprotna ekipa ne servira skok servisa, se sprejemalka, ki je v prvi vrsti, pomakne naprej in proti stranski črti. (Slika 5). Libero v zadnji vrsti menja na sprejemu servisa in v obrambi obe blokerki. V obrambi se postavlja v C5.

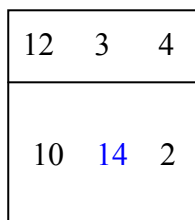

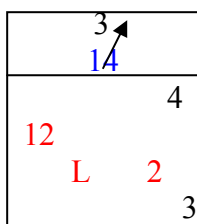
Nesimetrične postavitev se pojavljajo, ko nasprotna ekipa ne servira skok servisa. Napadalka - sprejemalka, ki je v prvi vrsti, je postavljena rahlo pred drugi dve sprejemalki servisa in stoji bolj ob stranski črti (Slika 6). Reprezentanca Italije je imela četrti najboljši sprejem servisa na turnirjem s povprečjem 62.9 % .

2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitev
modra-podajalka

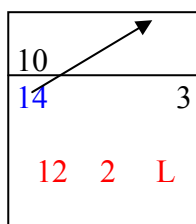

Slika 9:

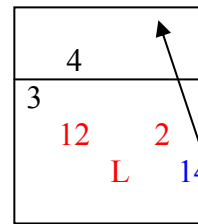
C6

Slika 10:

C5

Slika 11:

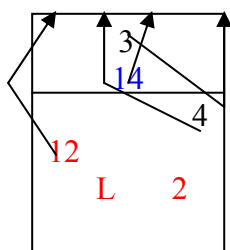

C1

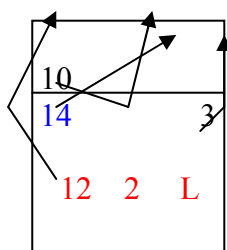
Ko je podajalka v C1, vteče po servisu mimo napadalke - sprejemalke in se obrača v levo stran proti sprejemalkam servisa (Slika 11). Kadar je v C6, stoji v prednji vrsti (v C3) za napadalko št. 3 in ji ni treba vteči. V C5 stoji za blokerko št. 10 in vteče po servisu tako, da se obrača v desno smer proti sprejemalkam servisa (Slika 10).

3. NAPAD:

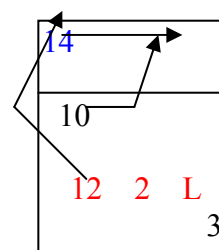
Slika 12:

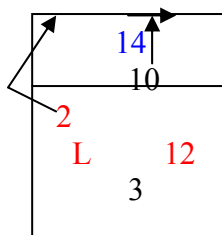
Slika 13:

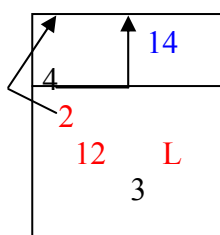
Slika 14:

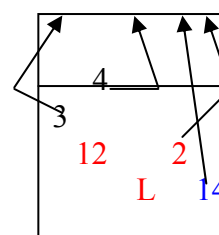
Slika 15:

Slika 16:

Slika 17:

Igralke št. 12, 2 in 3 večino napadov izvedejo v C4 in C2 v prven tempu. Blokerke igrajo »penal« in »almo« pred podajalko in »fast«. Podajalka pogosto menja način podaje prvega tempa blokerkam v C3, tako da je napad zelo raznolik. Kadar stoji korektor v C6, napada tudi iz te cone »pipe«. Zanimivo kombinacijo igrajo, ko stoji v C2 napadalka - sprejemalka št. 2 in napada prvi tempo (»fast«), blokerka št. 4 prvi tempo pred podajalko (»alma«), napadalka v C4 pa »maks« (Slika 17). Če sprejem servisa ni optimalen, podajalka pogosto podaja v C4 ali C1. Te žoge so podane v drugem ali celo tretjem tempu.

Reprezentanca Italije je imela četrti najučinkovitejši napad s povprečjem 33 %. Zanimiv je podatek, da je imela ekipa samo eno napadalko med najboljšimi desetimi napadalkami na turnirju. Najučinkovitejša je bila igralka št. 2 z 31 % na devetem mestu. To kaže na to, da so igrale zelo raznoliko, predvsem pa kolektivno.

Igra v K2:

4. SERVIS

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
2		X	
4		X	
3		X	
12	X		
10		X	
14		X	
15	X		

Tiste igralko, ki servirajo ravni servis, servirajo taktičen servis (na sprejemalko-napadalko, ki je v prvi vrsti, slabšo sprejemalko ...). Igralki št. 12 in 15 servirata skok servis. Igralka št. 12 ima izmet žoge z levo roko, udari pa jo z desno.

Reprezentanca Italije je dosegla v povprečju 1,1 asa na niz. Glede na ta podatek lahko sklepamo, da so zelo dobro taktično servirale in imele zelo učinkovit servis, tretji najboljši servis kot ekipa na turnirju. Glede na malo število serverk, ki so servirale iz skoka, je to precej visoka številka. Treba pa je poudariti, da imajo odlično statistično obdelavo tekem, ki jim nudi dovolj kakovostnih informacij za taktično pripravo, saj veliko igralk iz drugih ekip igra v Italiji, kjer so pod stalno »statistično kontrolo«.

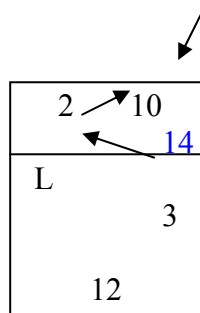
5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

12	3	4
10	14	2

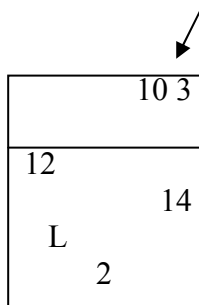
Kadar je podajalka v prvi vrsti, blokira v C2. Vendar so imele uigrane nekatere kombinacije, s katerimi so poskušale prikriti majhno telesno višino podajalke. Če je bila žoga podana v prvem tempu, je podajalka pomagala blokirati. Če je bila podana žoga v C4 počasneje (drugi, tretji tempo), je blokirala blokerka v C2 sama ali pa ji je pomagala blokerka iz C4, ki je priključevala in bila v vlogi centralne blokerke, podajalka pa se je postavila za blok v obrambo (Slika 19). To pa so naredile zato, ker so imele zelo nizko podajalko v bloku. Velikokrat pa so po servisu zamenjale pozicije igralk C4 in C2, da je podajalka blokirala v C4.

Slika 19:

Kadar je podajalka v zadnji vrsti, v C2 blokirata igralki št. 3 in št. 2 (Slika 20).

Slika 20:

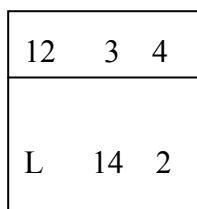

V primeru, da nasprotna igralka odigra »fast«, blokira napadalko blokerka v C4 ob pomoči centralne blokerke.

Reprezentanca Italije je dosegla v povprečju 2,8 blokov na niz. V tej prvini je bila druga najučinkovitejša ekipa na turnirju. Če upoštevamo, da je imela ekipa veliko težav, ko je bila njihova nizka podajalka v prvi vrsti, so imele veliko doseženih blokov, kar kaže na to, da zelo dobro obvladajo to tehnično prvino oziroma so zopet izkoristile statistične podatke, ki so jih imele na razpolago o posameznih napadalkah.

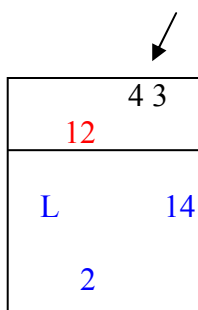
6. OBRAMBA:

Slika 21: osnovna postavitvev

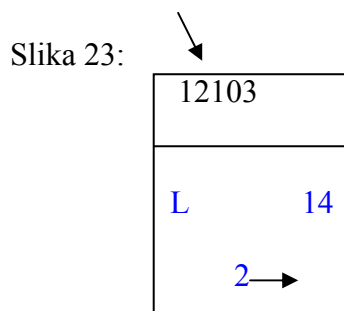

Osnovni sistem v obrambi, ki ga igrajo, je 2-0-4. Vendar igrajo tudi sistem 2-1-3 s krilom za blok (podajalka in korektor iz C1) ter enak sistem s prosto blokerko za blok (Slika 22).

Slika 22:

V primeru, da postavijo trojni blok, se igralki, ki sta v C1 in C5, postavita 4-5 m od mreže, igralka v C6 pa stoji na 8 m in čaka na odbite žoge od bloka. Glede na samo smer napada (diagonala, paralela), se tudi postavlja igralka v C6 (Slika 23).

rdeča-igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralka, ki se razporedijo v polju

Reprezentanca Italije je na niz sprejela 6,6 žog. To jo uvršča na tretje mesto, kar je tudi pričakovano, saj so tudi v bloku dosegle veliko točk in bile v tej prvini na tretjem mestu.

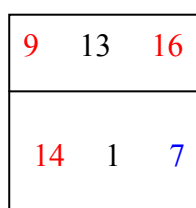
7.6 Reprezentanca Japonske

Igra v K1:

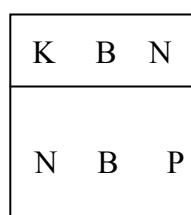
1. SPREJEM SERVISA:

Servis sprejemajo štiri sprejemalke. To so igralka št. 14, 9, in 16 ter libero (Slike 2, 3, 4, 5, 6, 7). Glede na osnovno postavitev sta napadalki - sprejemalki igralki št. 16 in št. 14. Igralki št. 14 in 9 sta, poleg libera, glavni sprejemalki servisa, igralka št. 16 pa pomožna sprejemalka. Libero v zadnji vrsti menja blokerke tako na sprejemu servisa kot v obrambi. V štirih rotacijah je v obrambi v C5, v dveh pa v C1.

Slika 1: osnovna postavitev
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

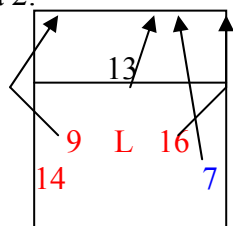

Model A

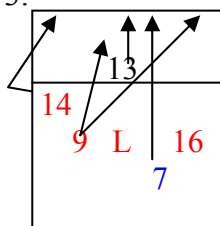

P-podajalka
 N-napadalka
 B-blokerka
 K-korektor

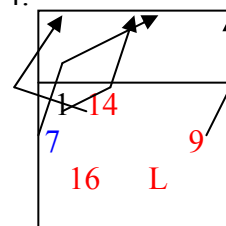
Slika 2:

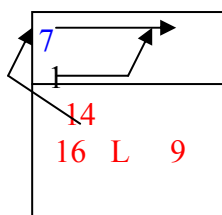
Slika 3:

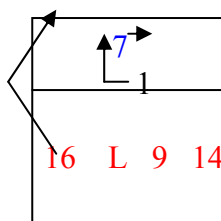
Slika 4:

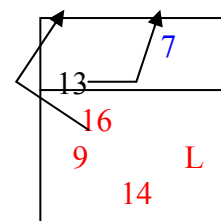
Slika 5:

Slika 6:

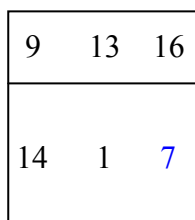
Slika 7:

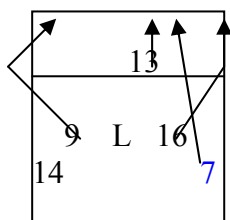
Tista napadalka - sprejemalka, ki se nahaja v prvi vrsti in napada iz C4, stoji nekje na štirih metrih in je pomaknjena bolj proti sredini igrišča tako, da sprejema kratke žoge (Slike 3, 4, 5, 7). Reprezentanca Japonske je imela s povprečjem 59,4 % šesti najboljši sprejem servisa na turnirju.

2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitev
modra-podajalka

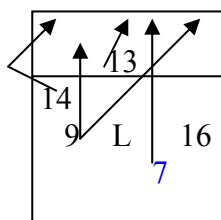

Slika 9:

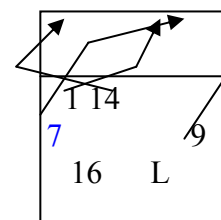
C1

Slika 10:

C6

Slika 11:

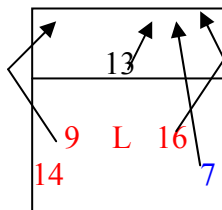

C5

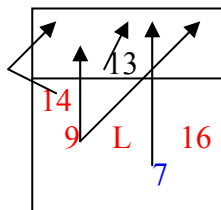
Kadar podajalka vteka iz C1, se obrača v levo stran proti sprejemalkam servisa (Slika 9). Iz C5 vteče med sprejemalkama št. 16 in liberom ter se prav tako obrača v levo smer zopet proti sprejemalkam servisa (Slika 10). Najdaljšo pot ima iz C5, kjer teče levo ob blokerki in se obrača v desno smer proti sprejemalkam servisa (Slika 11). V tej postavitvi je podajalka izpostavljena nasprotnem servisu, vendar imajo zato tudi napadalko - sprejemalko, ki je zadolžena, da sprejme takšne žoge.

3. NAPAD:

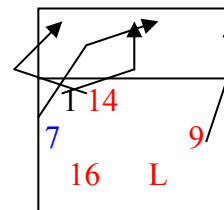
Slika 12:

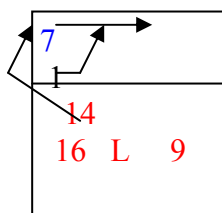
Slika 13:

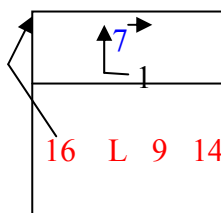
Slika14:

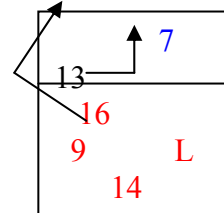
Slika 15:

Slika16:

Slika 17:

V primeru, da je sprejem optimalen, pogosto igrajo prvi tempo v C3 (»penal« pred podajalko, »alma«, »fast«). Izvajajo tudi križanje v C3, kjer gre igralka prvega tempa na »penal«, napadalka iz C4 pa odigra »almo«. Če sprejem servisa ali sprejem udarca nista optimalna, je večina žog podanih v višjem loku (drugi, tretji tempo) v C4, C6 ali v C1, manj pa v C2. Kadar je sprejem servisa optimalen, izvedejo hiter napad v C4 in C2 (prvi tempo), tako kot tudi v C6 in C1. Iz C4 in C2 napadata obe napadalki - sprejemalki in korektor.

Reprezentanca Japonske je imela šele osmi najučinkovitejši napad na turnirju s povprečjem 23,4%. Kljub kombinatorni igri je imela celotna ekipa veliko problemov pri doseganju točk. Glede na dosežno višino igralk v napadu je to tudi pričakovan rezultat, saj so bile med najnižjimi reprezentancami.

Igra v K2

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
7			X
16	X		
13		X	
9	X		
14	X		
1		X	

Igralka št. 7 servira skok servis brez rotacije. Zalet izvede s tremi koraki in se odrine z eno nogo, servira pa 3-4 m od zadnje črte. Zanimiv pa je tudi servis, ki ga izvaja igralka št. 1. Servira bočno, »japonski servis« 5-6 m za zadnjo črto. Let žoge je zelo dolg in ima visok lok, zato žoga v nasprotnikovem polju zelo hitro pada. Reprezentanca Japonske je dosegla v povprečju 1 as na niz. S tem rezultatom so bile v tej prvini četrta najučinkovitejša ekipa.

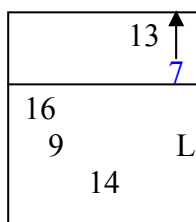
5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

9	13	16
14	1	7

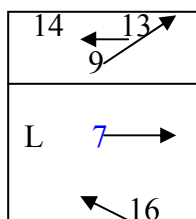
Kadar je podajalka v prvi vrsti, blokira v C2. Ker je podajalka manjša (170 cm), se njeno blokiranje razlikuje od ostalih. Vedno, ko skoči v blok, skoči z dodatnim korakom. Stoji 1 m od mreže in izvede »zalet« ter skoči v blok (Slika 19). Poizkušajo pa tudi z menjavami mest blokerk tako, da gre boljša blokerka na mesto, kjer bi morala blokirati podajalka.

Slika 19:

Kadar je podajalka v zadnji vrsti, blokirata v C2 igralki št. 9 (Slika 20) in št.16.

Slika 20:

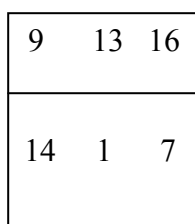

V primeru, da nasprotna igralka odigra »fast« blokira napadalko blokerka v C4 ob pomoči centralne blokerke.

Reprezentanca Japonske je dosegla v povprečju 1,8 bloka na niz. Z blokom so dosegle zelo malo točk, tako da so bile v tej prvini šele osma najučinkovitejša ekipa.

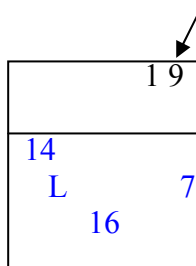
6. OBRAMBA:

Slika 21: osnovna postavitev

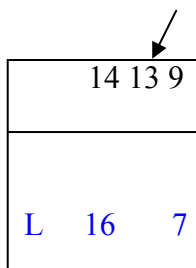
Pri napadu iz C2 in C4 so ob dvojnem bloku igralko sistem obrambe 2-0-4 (Slika 22).

Slika 22:

Pri trojnem bloku so igralko v obrambi oddaljene 5-6 m od mreže. (Slika 23).

Slika 23:

rdeča-igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralko, ki se razporedijo v polju

Reprezentanca Japonske je v povprečju sprejela 8,3 udarcev nasprotnih igralk na niz. V tej odbojarski prvini so bile daleč na prvem mestu. Zanimivo je, da so bile v bloku daleč

najslabše. Sklepamo lahko, da so imele dobro postavljeno taktično shemo v obrambi. Najbolje je v obrambi igrala igralka libero, ki je sprejela 2, 6 žog na set. Treba je izpostaviti, da tu igra veliko vlogo tradicija azijske odbojke, ki narekuje tehnično-taktično dovršeno igro v obrambi.

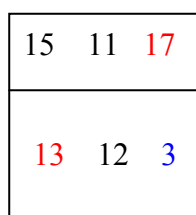
7.7 Reprezentanca Nemčije

Igra v K1:

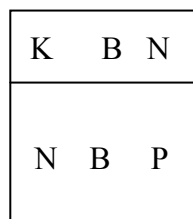
1. SPREJEM SERVISA:

Sprejemalke, ki sprejemajo, so št. 13 in 17 ter libero (Slika 2, 3, 4, 5, 6, 7). Skok servis sprejemajo tri igralke, ostale vrste servisov pa dve sprejemalki. Le v primeru, da je servis nasprotne ekipe močan, pomaga pri sprejemu igralka št. 15 (Slika 2). Osnovna razporeditev igralk v polju kaže, da sta napadalki - sprejemalki igralki št. 13 in 17. Libero menja na sprejemu servisa in sprejemu udarca blokerke. V obrambi igra v C5.

Slika 1: osnovna postavitev
rdeča-sprejemalke
modra-podajalka

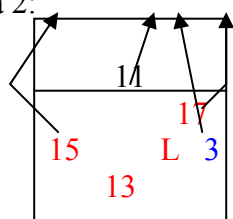

Model A

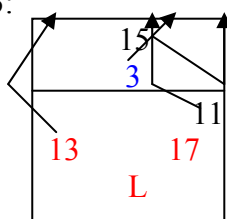

P-podajalka
N-napadalka
B-blokerka
K-korektor

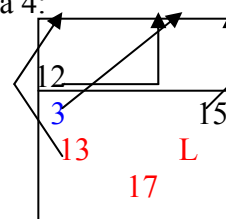
Slika 2:

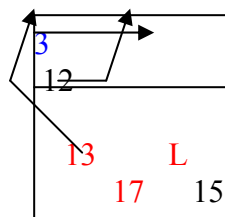
Slika 3:

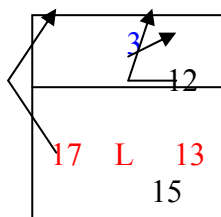
Slika 4:

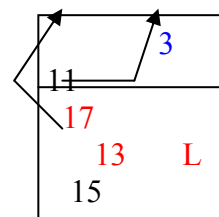
Slika 5:

Slika 6:

Slika 7:

Večinoma sprejemajo servis tri sprejemalke, ki stojijo v linijski ali »V« razporeditvi (Slika 3, 4, 5, 6). Če nasprotne igralke ne servirajo skok servisa, se postavi napadalka - sprejemalka, ki

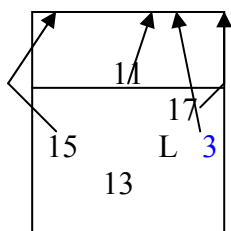
je v prvi vrsti bolj proti stranski črti nekje na štiri metre, servis pa sprejemata ostali dve sprejemalki (Slika 7). Reprezentanca Nemčije je imela v povprečju 56,4 % uspešen sprejem. Ekipno gledano je bil deveti najuspešnejši sprejem na turnirju.

2. PODAJA:

Slika 8: osnovna postavitev
modra-podajalka

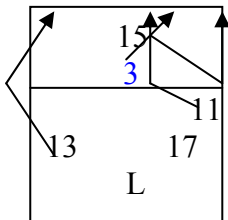
15	11	17
13	12	3

Slika 9:

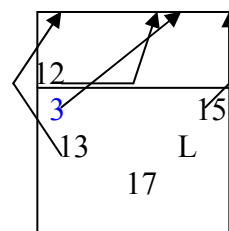
C1

Slika 10:

C6

Slika 11:

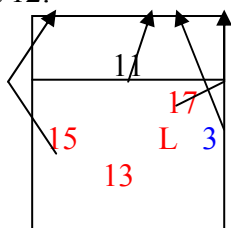

C5

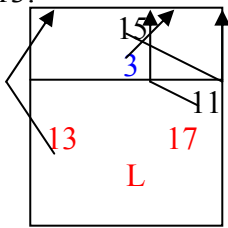
Kadar podajalka vteče iz C1, gre desno mimo napadalke - sprejemalke in se obrača v levo smer proti sprejemalkam servisa (Slika 9). Najlažjo pot vtekanja ima iz C6. Stoji za igralko št. 15 v C3 in se po servisu samo postavi na optimalno mesto sprejema (Slika 10). Iz C5 pa vteče med blokerko št. 12 in napadalko - sprejemalko št.13, tako da se obrača v desno smer proti svojim sprejemalkam servisa (Slika 11).

3. NAPAD:

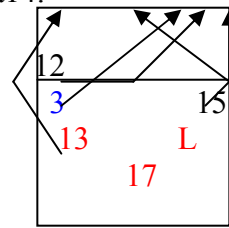
Slika 12:

Slika 13:

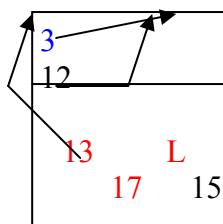

Slika 14:

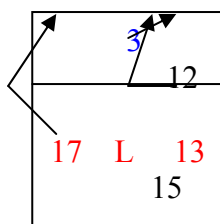

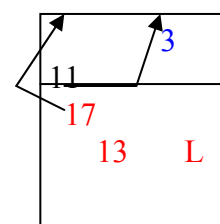
Slika 15:

Slika16:

Slika 17:

Igralke št. 11 in 12 v napadu igrajo »penal« in »almo« pred podajalko in »fast«. Iz C2 in C4 večinoma igrajo »pol visoke« žoge (drugi tempo). Iz C1 in C6 napada igralka št.15, žoge podane v drugem tempu. Pogosto izvajajo križanje, ko igra blokerka iz C4 »fast«, igralka iz C2 pa v C3 »penal« (Slika 14). V primeru, da servis nasprotnic ni sprejet optimalno, je večino žog podanih v C4 ali C1 (drugi ali tretji tempo), kjer sta napadalki, ki dobita največ žog od vseh igralk v ekipi. To sta korektor št. 15 in napadalka - sprejemalka št. 13. Podajalka pogosto podaja prvi tempo v C3 (»fast«) igralki št. 12, tudi če žoga ni optimalno sprejeta, medtem ko igralka št. 11 večinoma igra »penal« ali »almo« pred podajalko.

Reprezentanca Nemčije je imela šele deseti najučinkovitejši napad s povprečjem 18,1%. Če upoštevamo, da so igralka Nemčije imele šele deveti najboljši sprejem servisa, lahko sklepamo, da je slabši sprejem servisa verjetno vplival na učinkovitost napada celotne ekipe.

Igra v K2:

4. SERVIS:

ŠT. IGRALKE	SKOK SERVIS	RAVNI SERVIS	SKOK SERVIS BREZ ROTACIJE
3		X	
17		X	
11		X	
15	X		
13	X		
12		X	

Dve igralki servirata ravni servis iz C1 in stojita tik za zadnjo črto, drugi dve pa servirata iz C5. Ena stoji tik za zadnji črti, druga pa je od zadnje črte oddaljena 3-4 m. Vse štiri serverke servirajo taktično. Servis usmerjajo na napadalko - sprejemalko, ki je v prvi vrsti, na trenutno slabšo sprejemalko ali na mesto kjer vteka podajalka...

Reprezentanca Nemčije je dosegla 0,8 asa na niz. To jih je uvrstilo na osmo mesto med udeleženkami na turnirju.

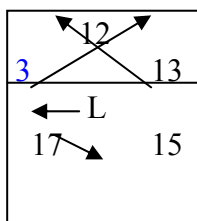
5. BLOK:

Slika 18: osnovna postavitev

15	11	17
13	12	3

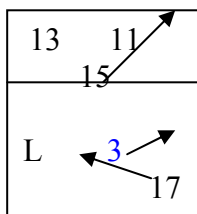
Kadar je podajalka v prednji vrsti v vseh treh rotacijah, blokira v C2 (Slika 19).

Slika 19:

Ko je podajalka v zadnji vrsti, na njenem mestu blokirata napadalka-sprejemalka št. 17 v eni rotaciji in korektor št. 15 v dveh rotacijah (Slika 20).

Slika 20:

V primeru, da nasprotna igralka odigra »fast«, blokira napadalko blokerka v C4 ob pomoči centralne blokerke. Reprezentanca Nemčije je dosegla v povprečju 3,1 blokov na niz. V tej tehnični prvini je bila ekipa najboljša med vsemi reprezentancami. Glede na dejstvo, da so bile med boljšimi v dosežni višini v bloku, je to pričakovan rezultat.

6. OBRAMBA:

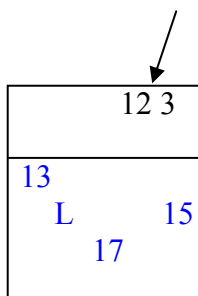
Slika 21: osnovna postavitev

15	11	17
13	12	3

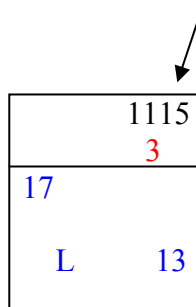

V primeru dvojnega bloka je ekipa igrala v obrambi sistem 2-0-4 (Slika 22). Velja tako za napad iz C2 kot iz C4 nasprotne ekipe. Kadar je v zadnji vrsti podajalka, so igrale sistem 2-1-3 s krilom za blok (Slika 23).

Slika 22:

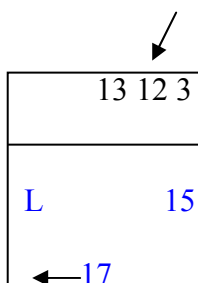

Slika 23:

V primeru trojnega bloka sta igralki, ki stojita v C1 in C2, oddaljeni 4-5 m od mreže, igralka v C6 pa stoji na 7-8 m od mreže in se postavlja glede na smer napada napadalke.

Slika 23:

rdeča-igralka v obrambi, ki gre za blok
modra-igralke, ki se razporedijo v polju

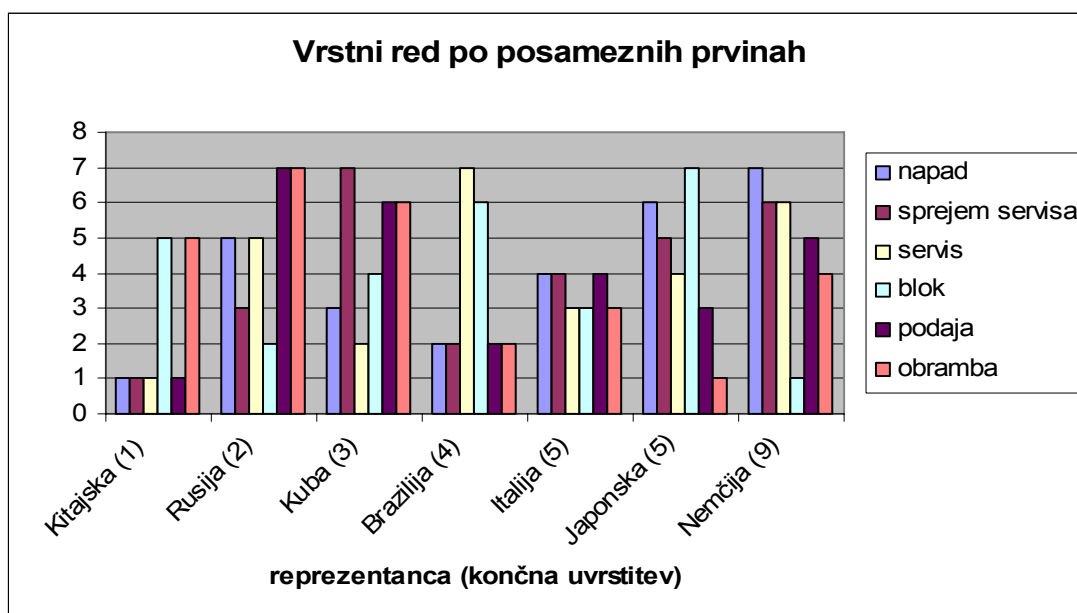
Reprezentanca Nemčije je v povprečju sprejela 6,3 udarcev nasprotnih igralk. To jih uvršča na šesto mesto med vsemi reprezentancami. To je nepričakovan rezultat, saj so bile v bloku daleč najboljše.

8 POVZETEK

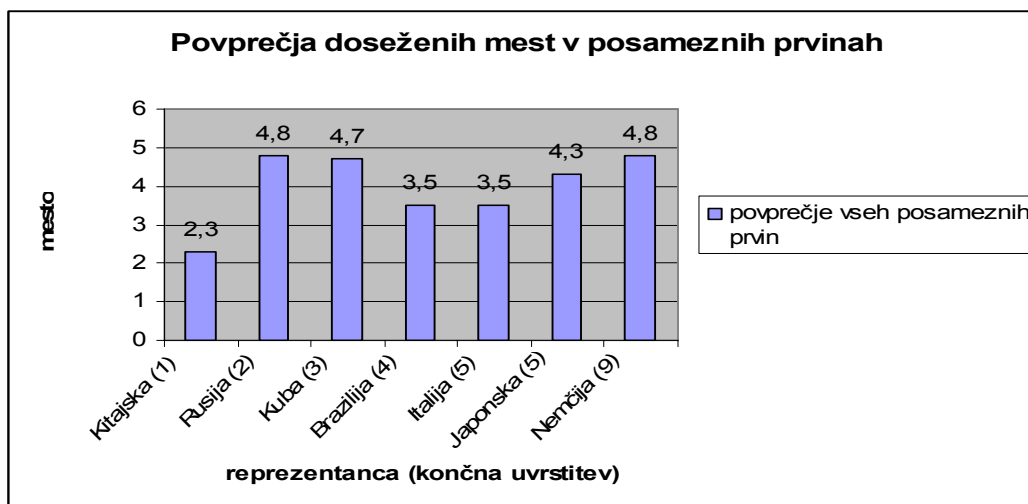
Iz grafa 6 je razvidno, da je bila reprezentanca Kitajske, zmagovalka olimpijskega odbojkerskega turnirja najboljša skoraj v vseh prvinah, razen v bloku in v obrambi. Glede na dosežno višino v bloku, je to nepričakovan rezultat. Slabši rezultat v obrambi pa je posledica slabšega bloka, saj sta ta ti dve prvini tesno povezani.

Graf 6: Dosežena mesta reprezentanc glede na uspešnost v posameznih prvinah na olimpijskih igrah v Atenah

Tudi, če gledamo povprečja vseh prvin (Graf 7), je reprezentanca Kitajske na prvem mestu.

Graf 7: Povprečja doseženih mest po posameznih prvinah

Rusija je kot drugouvrščena ekipa za razliko od Kitajske dosegla zelo različna mesta, gledano samo tehnične prvine. Med boljšimi prvinami je prav v bloku, kar je bilo glede na njihov telesno višino tudi pričakovano (tretje mesto v dosežni višini v bloku). Dobro so se odrezale tudi pri sprejemu servisa (tretje mesto), v ostalih prvinah pa so bile povprečne. Če pa gledamo vse prvine skupaj, pa vidimo, da imajo skupaj z Nemčijo najslabši rezultat.

Kuba je bila med boljšimi pri servisu (drugo mesto), v napadu (tretje mesto) in bloku (četrto mesto). To je tudi pričakovan rezultat, saj so v dosežni višini v napadu imele najboljši rezultat, v bloku pa drugega. V ostalih prvinah so bile med slabšimi, najslabše pa so bile prav pri sprejemu servisa. Kuba je bila tudi edina reprezentanca, ki je libera uporabljala le občasno. Kljub temu so dosegle končno tretje mesto.

Brazilke so bile v vseh prvinah druge najboljše na celotnem turnirju, razen pri servisu in bloku, kjer so zasedle šele sedmo in šesto mesto med vsemi reprezentancami. Ravno ti dve prvini sta preveč odstopali od ostalih prvin.

Italija je imela dobre rezultate prav v vseh prvinah. Igralke so bile odlične pri servisu, bloku in obrambi (tretje mesto) ter dobre v napadu, sprejemu servisa in podaji (četrto mesto). Glede na te rezultate bi morale osvojiti eno izmed medalj, vendar so v četrto finalu tesno izgubile proti reprezentanci Kube in zato niso mogle poseči v boj za kolajne. Na koncu so osvojile peto mesto.

Japonska je dosegla zelo različne rezultate v posameznih tehničnih prvinah. V obrambi so bile japonske odbojkarice najuspešnejše, tudi pri podaji so bile med boljšimi (tretje mesto), pri servisu so zasedle četrto mesto, pri sprejemu servisa peto, v napadu pa šesto mesto. Najslabše so bile v bloku, kar je na osnovi nižje telesne višine tudi razumljivo. Razvidno je, da so v prvinah, ki prinašajo točke dosegle najslabše rezultate, razen pri servisu. Mogoče je to rezultat tega, da so ostale zveste svoji tradiciji, t.j. tehnično-taktični dovršeni igri v obrambi.

Torej je njihovo končno peto mesto tudi pričakovan rezultat.

Nemška ekipa je skoraj v vseh prvinah dosegla podpovprečne rezultate. V obrambi so bile četrte, pri podaji pete, pri servisu in sprejemu servisa šeste, v napadu pa sedme. So pa dosegle najboljši rezultat na turnirju prav v bloku, kar je bilo nepričakovano, saj so bile pri merjenjih v dosežni višini v bloku med slabšimi reprezentancami.

9 SKLEP

Olimpijske igre predstavljajo tekmovanje na najvišjem kakovostnem nivoju v vseh športnih panogah, tudi v odbojki. Olimpijske igre v Atenah 2004 so bile šele druge po vrsti, odkar so se v odbojki pravila temeljito spremenila. Na olimpijskih igrah leta 2000 v Sydneyju so trenerji prvič uporabljali libera in šele preiskovali določene tehnično-taktične možnosti uporabe novih pravil in novega igralca, brez katerega si sedaj sodobne, vrhunske ekipe ne predstavljamo. Na olimpijskih igrah v Atenah se je način igre z liberom in s tem povezane taktike že dodobra uveljavil, zaradi česar smo pričakovali določene razlike med takratnim in današnjim modelom igre.

Na takšnih tekmovanjih se izvajajo različne statistične analize, ki z razvojem tehnologije postajajo vse bolj obsežne in natančne. Vse več podatkov in informacij se nahaja na svetovnem spletu. Tudi na olimpijskih igrah v Atenah 2004 so bili podatki, pridobljeni s statističnimi analizami, dostopni širši javnosti.

Modelne značilnosti v igri smo ugotavljali na osnovi video posnetkov osmih tekem, ki so jih med olimpijskimi igrami prenašale različne TV postaje. Analizirali smo igralne značilnosti sedmih reprezentanc. V vzorec je bilo zajetih šest ekip, ki so se uvrstile v zaključne boje in ena ekipa, ki je končala tekmovanje že po predtekmovanju. V začetnem delu diplomske naloge so nas zanimale nekatere osnovne morfološke lastnosti in motorične sposobnosti igralcev in ekip, ki so se uvrstile na olimpijske igre.

Ugotovili smo, da je povprečna starost igralke na olimpijskem turnirju nekaj manj kot 26 let, povprečna telesna višina pa nekaj več kot 182 cm. Pri telesni višini so izstopale Rusinje, katerih povprečna višina je nekaj več kot 188 cm, povprečna višina prve šesterke pa še za tri centimetre višje. Tudi Kubanke so odstopale od ostalih reprezentanc pri dosežni višini v napadu, kjer so z rezultatom 320,3 cm v povprečju odstopale za 5 centimetrov od druge najboljše ekipe v tej motorični sposobnosti. V dosežni višini v bloku so odstopale zmagovalke turnirja Kitajke, z rezultatom 305,9 cm, vendar kljub najboljšemu rezultatu niso bile najuspešnejše v bloku.

V nadaljevanju smo ugotavljali nekatere tehnično-taktične značilnosti ženskih ekip v K1 in K2. Večina ekip je uporabljala igralni sistem 5:1 in sicer model A (pet ekip), samo

reprezentanca Rusije je imela igralko razporejene po modelu B. Reprezentanca Kube pa je edina uporabljala sistem 6:2.

Ekipe so sprejemale skok servis večinoma s tremi igralkami, druge vrste servisov pa z dvema. Uporabljale so linijsko in »V« razporeditev sprejemalk pri servisu. Nekatere ekipe servisa niso sprejemale samo s sprejemalkami, ampak tudi z drugimi igralkami, z blokerkami in korektorji. Tako so Japonke kot edine sprejemale s štirimi igralkami, z dvema napadalkama - sprejemalkama, korektorjem in libero. Izjema so bile le Kubanke, ki so libera uporabljale občasno, tako da so servis sprejemale tudi blokerke. Zanimivo postavitve so imele zmagovalke turnirja Kitajke in drugo uvrščene Rusinje. Pri Kitajkah sta bili glavni sprejemalki servisa korektor ter libero, pomožni napadalki - sprejemalki pa sta sprejemali le v primeru, da so nasprotni igralke servirale skok servis. Libero pri vseh reprezentancah daje v igri dodatno zanesljivost tako pri sprejemu servisa kot tudi sprejemu udarca.

Razen ekipe Rusije, so ostale ekipe v napadu igrale zelo kombinatorno in hitro, ko so imele optimalen sprejem servisa. Med napadalnimi akcijami prvega tempa prevladujeta »penal« pred podajalko in »penal« za podajalko z odzivom ene noge (»fast«) ter »maks«. Kar nekaj ekip, predvsem najboljše, uporabljajo tudi napadalke, ki napadajo iz cone 1 in cone 6. Rusinje so ravno zaradi svoje višine (v svojih vrstah so imele tudi najvišjo igralko celotnega turnirja), igrale manj kombinatorno in počasneje od ostalih ekip, vendar še vedno dovolj učinkovito, da so dosegle končno drugo mesto na turnirju.

Najbolj pogosto izvedeni servisi so bili skok servis, ravni servis in skok servis brez rotacije. Vsak izmed teh treh tipov servisov je imel svoje značilnosti, ki so se razlikovale od igralko do igralko. Pri ruski reprezentanci so imele vse igralko, ki so izvajale skok servis, dvoročni izmet žoge, kar nismo zasledili pri nobeni drugi reprezentanci. Kitajska in Kuba, kot najboljši reprezentanci v tej tehnični prvini, sta imeli štiri igralko, ki so servirale skok servis in dve igralki, ki sta servirali skok servis brez rotacije. Najslabša ekipa v tej tehnični prvini je bila ekipa Braziliije, v kateri je samo ena igralka serviral skok servis, druge igralko pa ostale vrste servisov. Sklepamo lahko, da je za učinkovit servis potrebno imeti čim več igralk, ki servirajo skok servis.

V bloku sta ekipi Japonske in Italije pomanjkljivosti reševale z različnimi taktičnimi izpeljankami, saj sta podajalki bili med najmanjšimi na turnirju. V bloku je najpogostejša

ozka razporeditev blokerk. V primeru, da nasprotne igralke, odigrajo »fast«, blokira napadalko blokerka v coni 4 s pomočjo centralne blokerke. Igralke težijo k temu, da bi čim pogosteje sestavljale trojni blok, če so žoge podane v drugem ali tretjem tempu.

V obrambnih formacijah so uporabljaje reprezentance prav vse sisteme. Od 2-0-4, 2-1-3 s krili, centrom in prosto blokerko za blok. Kadar pa so igralke sestavile trojni blok je bila formacija v obrambi 3-0-3 ali 3-1-2.

Na podlagi ugotovitev lahko primerjamo moško in žensko odbojko. Tudi v ženski odbojki gre razvoj igre v smer, kjer je vedno bolj pomembna komponenta moči in hitrosti igralke ob izraženi telesni višini igralk. Selekcija igralk nam razkrije, da ekipe načrtno selekcionirajo igralke, ki so po konstituciji višje in močnejše. Tudi če pogledamo igralne sisteme, ki jih uporabljajo ekipe, vidimo, da je najbolj uporaben sistem 5:1, kar je v moški odbojki že več let v uporabi in obveza za doseganje vrhunškega rezultata. Tako kot pri moški odbojki, tudi v ženski odbojki poizkušajo v napadu izkoristiti igralko, ki napada iz druge vrste. Libero pa je prav tako pri vseh ekipah, razen Kube, nepogrešljiv člen ekipe, kar velja tudi za moško odbojko. Še vedno pa v ženski odbojki prevladuje pestra kombinatorna in hitra igra v napadu.

Ugotovljeni podatki bodo lahko koristili odbojkarskim trenerjem in tudi drugim strokovnjakom, ki se ukvarjajo s treniranjem ekip in z razvojem odbojkarske igre. Različne analize tekem na olimpijskem turnirju so nam prikazale trenutno stanje v razvoju odbojke in hkrati nakazale nadaljnje smernice razvoja odbojkarske igre. Pridobljene informacije lahko služijo kot orientacijske točke vsem odbojkarskim ekipam, tudi tistim na nižjih kakovostnih ravneh. V mislih imamo predvsem različne tehnično-taktične izpeljanke, ki jih skrivajo različni igralni sistemi.

10 VIRI

1. Dirntiš, P. (2007). *Ugotavljanje nekaterih parametrov statističnega modela ženskih odbojcarskih tekem na olimpijskih igrah v Atenah 2004*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
2. Janković, V. (2003). *Zapiski predavanj na izbirnem programu predmeta športno treniranje – odbojka*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
3. Janković, V., N. Marelić (1995). *Odbojka*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturo Sveučelišta u Zagrebu.
4. Krevsl, V. (1978). *Osnove odbojke*. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo.
5. Krevsel, V. (2002). *Ambasador z odbojcarskega olimpa: spomini veterana*. Ljubljana: Forma 7.
6. Sattler, T. (2000). *Analiza nekaterih dejavnikov uspešnosti odbojcarskih moških reprezentanc na olimpijskih igrah v Sydneyju 2000*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
7. Selinger, A. (2000). *Power Volleyball*. California: Laguna Niguel.
8. Zadražnik, M. (1994). *Ugotavljanje razlik v motoričnih in morfoloških razsežnostih mladih odbojkarjev, ki igrajo na različnih igralnih mestih*. Magistrska naloga, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
9. Zadražnik, M. (1998). *Tekmovalna uspešnost in psihosomatični potencial kakovostnih mladih odbojkarjev*. Doktorska disertacija, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
10. Zadražnik, M. (2003). *Zapiski predavanj na izbirnem programu predmeta športno treniranje – odbojka*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.